Cuntas Leithreasa 2024

Vóta 24

Dlí agus Ceart

Réamhrá

Mar Oifigeach Cuntasaíochta do Vóta 24, ceanglaítear orm an cuntas leithreasa don Vóta a ullmhú gach bliain agus an cuntas a chur faoi bhráid an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste lena iniúchadh.

De réir an cheanglais seo, d'ullmhaigh mé an cuntas a ghabhann leis seo ar an tsuim a caitheadh sa bhliain dar chríoch an 31 Nollaig 2024 ar thuarastail agus speansais Oifig an Aire Dlí agus Cirt, fhoireann na Seirbhíse Promhaidh agus seirbhísí áirithe eile, lena n-áirítear íocaíochtaí faoi scéimeanna airgeadteoranta a riarann an Oifig sin, agus ar dheontais áirithe a íoc.

Cuirtear an toradh maidir le caiteachas i gcomparáid leis na suimeanna arna ndeonú ag Dáil Éireann faoin Acht Leithreasa, 2024, lena n-áirítear an tsuim a d'fhéadfaí a úsáid mar leithreasaí-i-gcabhair ar mhaithe le caiteachas don bhliain.

Dlitear barrachas €21.569 milliún a ghéilleadh don Státchiste.

Is cuid den chuntas iad an ráiteas faoi pholasaithe agus faoi phrionsabail chuntasaíochta agus nótaí 1 go 6.

Ráiteas faoi pholasaithe agus faoi phrionsabail chuntasaíochta

Cuireadh na polasaithe agus na prionsabail chaighdeánacha chuntasaíochta maidir le cuntais leithreasa a tháirgeadh, mar atá leagtha amach ag an Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin i gciorclán 20 de 2024, chun feidhme agus an cuntas á ullmhú, lena n-áirítear úsáid a bhaint as roinnt Caighdeán Cuntasaíochta Rialtais Láir (CGASanna) a tugadh in éifeacht ón 1 Eanáir 2024 i leith, ach amháin sna cásanna seo a leanas.

Chun aistriú an chuntais leithreasa chuig Caighdeáin Chuntasaíochta an Rialtais Láir a éascú, fuair an Roinn maoluithe i leith na gcaighdeán seo a leanas.

CGAS 17 - Réadmhaoin, Fearas, agus Trealamh

Cé gur athluacháladh réadmhaoin, níor taifeadadh an tsuim athluacháilte sa chuntas go fóill.

Níl foirgneamh amháin a tháinig in úsáid á dhímheas i gcomhréir le CGAS 17. Is ionann an foirgneamh sin agus sócmhainn foirgníochta atá á tógáil, agus níor caipitlíodh é.

Tar éis athbhreithniú a dhéanamh ar luachálacha sa bhliain 2024, sainaithníodh nár taifeadadh cúig fhoirgneamh a bhí in úsáid ar an gclár sócmhainní ar aon dul le CGAS 17 Réadmhaoin, Gléasra agus Trealamh. Tar éis úinéireacht na gcúig fhoirgneamh a dheimhniú, cuirfear leis an gclár iad sa bhliain 2025.

Mar thoradh ar an aistriú beartaithe chuig córas bainistíochta airgeadais na hOifige Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte sa bhliain 2026, tairbheoidh an Roinn de chóras cuntasaíochta níos sofaisticiúla le haghaidh sócmhainní seasta a thaifeadadh go cruinn.

CGAS 19 - Forálacha, Dliteanais Theagmhasacha agus Sócmhainní Teagmhasacha

D'iarr an Roinn an maolú seo ar an mbonn go mbeadh breithniú agus comhoibriú suntasach sa bhreis ó gheallsealbhóirí ar fud na Roinne ag teastáil chun a chinneadh an mbeadh aon ghá ann le soláthairtí a aithint. Díreoidh an Roinn ar shainaithint a dhéanamh ar aon imthosca inar cheart soláthairtí a aithint, ar conas ba cheart iad a thomhas, agus ar na nochtaí ba cheart a dhéanamh ina leith.

Dímheas ar shócmhainní caipitil

Déantar dímheas ar réadmhaoin, gléasra agus trealamh agus amúchadh sócmhainní doláimhsithe a ríomh agus a mhuirearú i gcomhréir le CGAS 17 agus le CGAS 31 faoi seach.

Is mar a leanas atá na saolréanna úsáideacha agus na rátaí gaolmhara dímheasa/amúchta a bhaineann le haicmí móra sócmhainní.

Aicme sócmhainní	*Saolré úsáideach*	*Ráta dímheasa/amúchta*
Réadmhaoin	50 bliain	2%
Trealamh	5 bliana	20%
Troscán agus feistis	10 mbliana	10%
Ceadúnais bogearraí	5 bliana	20%
Bogearraí forbartha	10 mbliana	10%

Ráiteas faoi rialú inmheánach airgeadais

Freagracht as an gcóras rialaithe inmheánaigh airgeadais

Mar Oifigeach Cuntasaíochta, aithním an fhreagracht atá orm a chinntiú go mbíonn córas éifeachtach rialaithe inmheánaigh airgeadais á chothabháil agus á fheidhmiú ag an Roinn.

Déantar an fhreagracht sin a chleachtadh i gcomhthéacs na n-acmhainní a bhíonn ar fáil dom agus i gcomhthéacs mo chuid oibleagáidí eile mar Ard-Rúnaí. Ina theannta sin, ní fhéadfaidh aon chóras rialaithe inmheánaigh airgeadais ach dearbhú réasúnach seachas dearbhú iomlán a thabhairt go gcumhdaítear sócmhainní, go n-údaraítear idirbhearta agus go dtaifeadtar iad go cuí, agus go ndéantar earráidí nó mírialtachtaí ábhartha a chosc nó go mbraithfí in am trátha iad.

Is próiseas leanúnach é córas na rialuithe inmheánacha airgeadais a chothabháil agus coinnítear an córas agus a éifeachtacht faoi athbhreithniú leanúnach.

Seirbhísí comhroinnte

Chomhlíon mé mo chuid freagrachtaí i ndáil le ceanglais an chomhaontaithe bainistíochta seirbhísí idir an Roinn seo agus an Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte maidir le seirbhísí comhroinnte acmhainní daonna agus párolla a sholáthar.

Bím ag brath ar litir dearbhaithe ó Oifigeach Cuntasaíochta na hOifige Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte á rá go bhfuil na rialuithe cuí i bhfeidhm agus seirbhísí comhroinnte á soláthar don Roinn.

Timpeallacht rialaithe airgeadais

Tá timpeallacht rialaithe i bhfeidhm a bhfuil na gnéithe seo a leanas mar chuid di.

- Sannadh freagrachtaí airgeadais ar leibhéal bainistíochta le cuntasacht chomhfhreagrach.

- Bunaíodh socruithe tuairiscithe ar gach leibhéal ar ar sannadh freagracht as bainistíocht airgeadais.
- Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla chun teipeanna suntasacha rialaithe a thuairisciú agus chun gníomhaíocht cheartaitheach chuí a chinntiú.
- Tá Coiste Iniúchóireachta ann chun comhairle a chur orm maidir le comhlíonadh mo chuid freagrachtaí i ndáil leis an gcóras rialaithe inmheánaigh airgeadais.
- Taifeadadh nósanna imeachta le haghaidh gach príomhphróisis gnó.
- Tá córais i bhfeidhm chun na sócmhainní a chosaint.

Rialuithe riaracháin agus tuairisciú bainistíochta

Tá creat um nósanna imeachta riaracháin agus tuairisciú tráthrialta bainistíochta i bhfeidhm, lena n-áirítear deighilt dualgas agus córas tarmligin agus cuntasachta.

- Tá córas buiséadaithe cuí ann lena ngabhann buiséad bliantúil a bhíonn faoi athbhreithniú ag an lucht ardbhainistíochta.
- Déanann an lucht ardbhainistíochta athbhreithnithe tráthrialta ar thuarascálacha airgeadais tréimhsiúla agus bliantúla ina léirítear feidhmíocht airgeadais in aghaidh réamh-mheastachán.
- Feidhmíonn córas bainistíochta riosca laistigh den Roinn.
- Tá córais ann atá dírithe ar shlándáil na gcóras TFC a chinntiú.
- Tá treoirlínte cuí rialaithe infheistíochta caipitil chomh maith le disciplíní foirmiúla bainistíochta tionscadail ann.

Iniúchóireacht inmheánach agus Coiste Iniúchóireachta

Deimhním go bhfuil feidhm iniúchóireachta inmheánaí ag an Roinn le pearsanra atá oilte go cuí, ar feidhm í a fheidhmíonn de réir cairt scríofa atá ceadaithe agam. Treoraíonn anailís ar na rioscaí airgeadais a bhfuil an Roinn nochta dóibh a cuid oibre agus bíonn a pleananna iniúchóireachta inmheánaí bliantúla, a bhíonn á gceadú agamsa i gcomhpháirt leis an gCoiste Iniúchóireachta, bunaithe ar an anailís sin. Tá sé mar aidhm leis na pleananna sin na príomhrialuithe a chumhdach ar bhonn rollach thar thréimhse réasúnach ama.

Déanann an Coiste Iniúchóireachta athbhreithniú tréimhsiúil ar an bhfeidhm iniúchóireachta inmheánaí. Is deimhin liom go bhfuil na nósanna imeachta sin i bhfeidhm lena chinntiú go ndéantar gníomhaíocht leantach de bhun thuarascálacha na feidhme iniúchóireachta inmheánaí.

Soláthar

Deimhním go gcinntíonn an Roinn go bhfuil béim chuí ann ar an dea-chleachtas soláthair agus na conarthaí uile á ndámhachtain agus go bhfuil nósanna imeachta i bhfeidhm lena chinntiú go gcomhlíonfar na treoirlínte ábhartha uile. B'ionann an caiteachas ar earraí agus ar sheirbhísí gairmiúla agus conraithe eile agus €413.089 milliún san iomlán sa bhliain 2024.

Thug an Roinn mionsonraí faoi 49 gconradh neamhiomaíocha de bhreis ar €25,000 sa tuairisceán bliantúil i dtaca le ciorclán 40/2002 chuig an Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin.

Neamhchomhlíonadh rialacha soláthair

Chomhlíon an Roinn na treoirlínte ach amháin i gcás 21 chonradh de bhreis ar €25,000 (gan CBL a áireamh) dar luach iomlán €5,113,387 (gan CBL a áireamh), mar atá leagtha amach thíos.

- Dámhadh deich gconradh dar luach comhcheangailte €1,089,076 le haghaidh soláthar seirbhísí faoi phróisis iomaíocha roimhe sin, ach fadaíodh iad le linn socruithe athbhreithnithe a bheith á gcur i bhfeidhm. Tá conarthaí comhlíontacha i bhfeidhm le haghaidh na seirbhísí sin anois.
- Fadaíodh deich gconradh dar luach €3,936,707 le haghaidh soláthar seirbhísí ar feitheamh próisis reatha tairisceana a chur i gcrích nó ar feitheamh na hullmhúcháin riachtanacha a dhéanamh chun leas a bhaint as socruithe a bhí i bhfeidhm cheana féin nó chun dul i dteagmháil leis an margadh a luaithe ab fhéidir.
- Ba chonradh dír-dhámhachtana é conradh amháin dar luach €87,604 le haghaidh soláthar seirbhísí, agus é ceaptha chun freastal ar an éileamh méadaithe ar sheirbhísí riachtanacha aistriúcháin a d’eascair as an méadú suntasach ar an líon iarratas ar chosaint idirnáisiúnta.

Cuireadh na conarthaí thuas ar áireamh sa tuairisceán bliantúil faoi chiorclán 40/2002 dá dtagraítear thuas. Neartaigh an Roinn a cuid struchtúr agus acmhainní soláthair chun tacaíocht agus treoir soláthair a thabhairt ar fud na heagraíochta. Is é an aidhm atá leis sin comhlíonadh a fheabhsú agus tacú le haonaid ghnó na cuspóirí gnó atá acu a bhaint amach. Lean an Roinn le hobair i dtreo cásanna neamhchomhlíonta a réiteach ar fud na bliana 2024.

Creat riosca agus rialaithe

Tá córas bainistíochta riosca curtha i bhfeidhm ag an Roinn lena ndéantar sainaithint agus tuairisciú ar phríomhrioscaí agus ar na gníomhartha bainistíochta a dhéantar chun aghaidh a thabhairt orthu agus, a oiread agus is féidir, na rioscaí sin a mhaolú.

Tá clár rioscaí i bhfeidhm lena sainaithnítear na príomhrioscaí a bhíonn roimh an Roinn agus rinneadh iad sin a shainaithint, a mheas agus a ghrádú de réir a shuntasaí atá siad. Déanann an Coiste Riosca agus an Bord Bainistíochta araon an clár rioscaí a athbhreithniú ar bhonn ráithiúil. Úsáidtear toradh na measúnuithe sin chun acmhainní a phleanáil agus a leithdháileadh lena chinntiú go mbainisteofar rioscaí de réir leibhéal inghlactha.

Mionsonraítear sa chlár rioscaí na rialuithe agus na gníomhartha a theastaíonn chun maolú a dhéanamh ar rioscaí agus an fhreagracht a leagtar ar bhaill foirne shonracha as rialuithe a oibriú.

Monatóireacht agus athbhreithniú leanúnach

Bunaíodh nósanna imeachta foirmiúla chun monatóireacht a dhéanamh ar phróisis rialaithe agus déantar easnaimh rialaithe a chur in iúl go tráthúil dóibh sin atá freagrach as gníomhaíocht cheartaitheach a dhéanamh agus don leibhéal bainistíochta cuí, nuair is ábhartha. Deimhním gur sainaithníodh príomhrioscaí agus rialuithe gaolmhara agus gur cuireadh próisis i bhfeidhm chun monatóireacht a dhéanamh ar fheidhmiú na bpríomhrialuithe sin agus chun aon easnaimh a shainaithnítear a thuairisciú.

Athbhreithniú ar éifeachtacht

Tá nósanna imeachta ag an Roinn chun monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtacht a nósanna imeachta um bainistíocht riosca agus rialú. Bíonn faireachán agus athbhreithniú na Roinne ar éifeachtacht an chórais rialaithe inmheánaigh airgeadais á dtreorú ag obair na n-iniúchóirí inmheánacha agus seachtracha agus an lucht ardbhainistíochta laistigh den Roinn atá freagrach as an gcreat rialaithe inmheánaigh airgeadais a fhorbairt agus a chothabháil.

Saincheisteanna maidir le rialú inmheánach airgeadais

Cibearshlándáil

Bhunaigh an Roinn Clár Cibear-Athléimneachta sa bhliain 2022 chun aghaidh a thabhairt ar riachtanais slándála faisnéise i ndáil le rúndacht, ionracas agus infhaighteacht agus chun leanúint le gníomhaíochtaí gnó mar is gnách. Feidhmíonn an Roinn tacar cuimsitheach beart cosanta imlíní agus inmheánaí ar mhaithe lena cuid córas a chosaint faoin gclár sin, lenar soláthraíodh oibreacha slándála straitéisí agus oibríochtúla cheana féin, mar aon le clár atá ceaptha chun feasacht úsáideoirí a mhéadú sa spás seo.

Straitéis TFC

Déanann an Príomhoifigeach Faisnéise formhaoirseacht ar chur chun feidhme na Straitéise um Bainistiú Teicneolaíochta Faisnéise 2021-2024, rud lena dtacaítear agus lena gcabhraítear leis an Roinn na spriocanna agus na cuspóirí atá leagtha amach sa Ráiteas Straitéise agus sa Phlean Dlí agus Cirt a ghabhann leis a chomhlíonadh.

Is é príomhaidhm na Straitéise um Bainistiú Teicneolaíochta Faisnéise feabhas a chur ar an dóigh a soláthraítear seirbhísí digiteacha atá nua-aimseartha agus slán don Roinn agus do na Gníomhaireachtaí ar bhonn seirbhísí comhroinnte tríd an digitiú.

Baintear é sin amach trí na nithe seo a leanas a dhéanamh

- obair i gcomhar lenár gcuid comhghleacaithe sa Roinn agus ar fud na hearnála Dlí agus Cirt ar mhaithe le próisis ghnó a thuiscint agus ar mhaithe le córais a dhearadh a bheidh dírithe go príomha ar ár gcuid úsáideoirí agus custaiméirí
- cur chun feidhme athruithe a bhainistiú trínár gcreat bainistíochta athruithe, rud ar a dtugtar DRIVE
- ardáin agus uirlisí a roghnú agus a áirithiú chun tacú ar an mbealach is fearr le soláthar digiteach seirbhísí
- obair i ndlúthchomhar lenár gcuid comhghleacaithe in Oifig Phríomhoifigeach Faisnéise an Rialtais, sa Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin, agus san Oifig um Sholáthar Rialtais chun ailíniú a chinntiú le treoir agus straitéisí a fhoilsítear ar bhonn lárnach.

Bunaíodh príomhthionscadail agus príomhchláir chun cuspóirí na straitéise a chur chun feidhme, lena n-áirítear iad seo a leanas

- Clár Cibear-Athléimneachta
- Clár um Ascnamh chuig Lotus Notes
- Clár Microsoft Power Apps
- Clár um an Oifig um Chosaint Idirnáisiúnta a Nuachóiriú
- Clár um Sheachadadh Seirbhíse Inimirce a Nuachóiriú.

Tugadh na saincheisteanna seo a leanas maidir le rialú inmheánach airgeadais faoi deara sa bhliain 2024

Saincheist maidir le híocaíochtaí le soláthraithe

Rinne an Roinn ró-íocaíochtaí dar luach iomlán €264,324 le soláthraithe sa bhliain 2024. Aisíocadh an t-airgead ar fad leis an Roinn ina dhiaidh sin.

- Rinneadh cúig íocaíocht dar luach iomlán €134,969 leis an soláthraí mícheart.
- Rinneadh ceithre íocaíocht dhúblacha dar luach iomlán €116,646 le soláthraithe de bhotún.
- Rinneadh ró-íocaíocht dar luach €12,708 i leith aon sonrasc amháin.

Maoiniú deontais

Rinneadh ró-íocaíochtaí dar luach iomlán €147,086 le trí eagraíocht atá á maoiniú ag an Roinn sa bhliain 2024. Aisíocadh an t-airgead ar fad leis an Roinn ina dhiaidh sin.

Athbhreithníodh na nósanna imeachta a bhaineann leis na híocaíochtaí sin agus leasaíodh na rialuithe iomchuí chun an baol go dtarlódh siad choíche arís a íoslaghdú.

Níor sainaithníodh aon laigí eile ar rialú inmheánach airgeadais i ndáil leis an mbliain 2024 ar gá iad a nochtadh sa chuntas leithreasa.

Oonagh McPhillips
Oifigeach Cuntasaíochta
Dlí agus Ceart

10 Meán Fómhair 2025

An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste
Tuarascáil le cur faoi bhráid Dháil Éireann

Vóta 24 Dlí agus Ceart
Tuairim faoin gcuntas leithreasa

Rinne mé iniúchadh ar an gcuntas leithreasa do Vóta 24 Dlí agus Ceart don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2024 faoi alt 3 d'Acht an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993.

Is é mo thuairimse go gcuirtear i láthair go cuí

- sa chuntas leithreasa fáltais agus caiteachas Vóta 24 Dlí agus Ceart don bhliain dar críoch an 31 Nollaig 2024, agus
- gur ullmhaíodh an cuntas leithreasa san fhoirm a d'ordaigh an tAire Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin.

An bonn leis an tuairim

Rinne mé m'iniúchadh ar an gcuntas leithreasa i gcomhréir leis na Caighdeáin Idirnáisiúnta Iniúchóireachta (ISAnna) arna gcur i bhfeidhm ag an Eagraíocht Idirnáisiúnta Uasfhoras Iniúchóireachta. Déantar cur síos ar mo fhreagrachtaí faoi na caighdeáin sin san aguisín a ghabhann leis an tuarascáil seo. Táim neamhspleách ar an Roinn Dlí agus Cirt, Gnóthaí Baile agus Imirce agus chomhlíon mé mo chuid freagrachtaí eiticiúla eile i gcomhréir leis na caighdeáin.

Creidim go bhfuil an fhianaise iniúchta atá aimsithe agam leordhóthanach agus cuí chun bunús a chur le mo thuairim.

Tuarascáil ar an ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais agus ar nithe eile

Chuir an tOifigeach Cuntasaíochta ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais i láthair i dteannta an chuntais leithreasa. Tá cur síos déanta ar na freagrachtaí atá orm as tuairisciú ar an bhfaisnéis atá sa ráiteas, agus ar nithe eile a dtuairiscím orthu de réir eisceachta, san aguisín a ghabhann leis an tuarascáil seo.

Neamhchomhlíonadh rialacha soláthair

Nocht an tOifigeach Cuntasaíochta sa ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais go raibh leibhéal ábhartha neamhchomhlíontachta leis na rialacha soláthair i leith conarthaí a bhí i bhfeidhm in 2024.

Mol Oibríochtúil um Cheartas Coiriúil

Fiosraítear i gCaibidil 9 de mo *Thuarascáil ar Chuntais na Seirbhísí Poiblí* do 2024 an dul chun cinn atá déanta i bhforbairt an Mhoil Oibríochtúil um Cheartas Coiriúil agus na dtionscadal aonair lena mbaineann..

Seamus Mac Cárthaigh
An tArd-Reachtaire Cuntas agus Ciste

19 Meán Fómhair 2025

Aguisín a ghabhann leis an tuarascáil ón Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste

Freagrachtaí an Oifigigh Cuntasaíochta

Tá an tOifigeach Cuntasaíochta freagrach as an méid seo a leanas

- an cuntas leithreasa a ullmhú i gcomhréir le halt 22 den Exchequer and Audit Departments Act, 1866
- a áirithiú go mbeidh an cuntas leithreasa i gcomhréir le ceanglais na *Nósanna Imeachta um Airgeadas Poiblí* ón Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin, agus le hordacháin eile ón Aire Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin
- rialtacht na n idirbheart a áirithiú, agus
- cibé rialú inmheánach a chur chun feidhme a chinneann an tOifigeach Cuntasaíochta a bheith riachtanach chun ullmhú an chuntais leithreasa a chumasú, saor ó mhíráiteas ábhartha, cibé acu de dheasca calaoise nó earráide.

Freagrachtaí an Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste

Ceanglaítear orm faoi alt 3 d’Acht an Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993 iniúchadh a dhéanamh ar an gcuntas leithreasa agus tuairisciú air sin do Dháil Éireann á rá cibé acu, i mo thuairimse, a chuirtear na fáltais agus an caiteachas a bhaineann leis an vóta i láthair i gceart sa chuntas.

Is é an cuspóir atá agam agus an t iniúchadh á dhéanamh dearbhú réasúnach a fháil maidir le cé acu atá nó nach bhfuil an cuntas leithreasa saor ó mhíráiteas ábhartha de dheasca calaoise nó earráide. Tá dearbhú réasúnach ina ardleibhéal dearbhaithe, ach ní ráthaíocht atá ann go mbraithfear le hiniúchadh a dhéantar i gcomhréir leis na Caighdeáin Idirnáisiúnta Iniúchóireachta míráiteas ábhartha i gcónaí nuair is ann dó. Is féidir le míráitis eascairt as calaois nó earráid agus meastar go bhfuil siad ábhartha más rud é, ar bhonn aonair nó ar an gcomhiomlán, go bhféadfaí a mheas le réasún go mbeadh tionchar acu ar chinntí eacnamaíocha úsáideoirí a dhéantar ar bhonn an chuntais leithreasa.

Mar chuid d’iniúchadh i gcomhréir leis na Caighdeáin Idirnáisiúnta Iniúchóireachta, feidhmím breithiúnas gairmiúil agus coinním sceipteachas gairmiúil ar feadh an iniúchta. Ar an dóigh sin,

- Sainaithním na rioscaí a bhaineann le míráiteas ábhartha a thabhairt ar an gcuntas leithreasa, agus déanaim measúnú air sin, cibé acu de dheasca calaoise nó earráide; dearaim agus feidhmím nósanna imeachta iniúchóireachta atá freagrach do na rioscaí sin; agus faighim fianaise iniúchóireachta atá leordhóthanach agus iomchuí chun bonn a sholáthar le mo tuairim. Tá riosca níos mó ag baint le gan míráiteas ábhartha a thagann as calaois a bhrath ná ceann a thagann as earráid a bhrath, ós rud é gur féidir go mbeidh claonpháirteachas, brionnú, neamhghníomhartha intinneacha, mífhaisnéisí nó sárú ar rialú inmheánach i gceist le calaois.
- Faighim tuiscint ar rialú inmheánach atá ábhartha maidir leis an iniúchadh chun nósanna imeachta iniúchóireachta atá iomchuí sna himthosca a dhearadh, ach ní dhéanaim amhlaidh chun tuairim a léiriú ar éifeachtacht na rialuithe inmheánacha.
- Déanaim measúnú ar cé acu a comhlíonadh nó nár comhlíonadh forálacha cuntasaíochta na *Nósanna Imeachta um Airgeadas Poiblí* na Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin.

Déanaim cumarsáid leis an Oifigeach Cuntasaíochta i leith, i measc ábhair eile, raon feidhme agus uainiú beartaithe an iniúchta agus torthaí iniúchóireachta suntasacha, lena n áirítear aon easnaimh shuntasacha sa rialú inmheánach a shainaithním le linn m’iniúchta.

Aguisín a ghabhann leis an tuarascáil ón Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste (ar ar leanúint)

Tuairiscím, mar eisceacht, más rud é, i mo thuairimse,

- Nach bhfuair mé an fhaisnéis agus na mínithe uile a d'éiligh mé le haghaidh m'iniúchta, nó
- nár leor na taifid chuntasaíochta chun gur féidir iniúchadh a dhéanamh go fonnmhar agus i gceart ar an gcuntas leithreasa, nó
- nach bhfuil an cuntas leithreasa ag teacht leis na taifid chuntasaíochta.

Tuairisciú ar an ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais

Le mo thuairim ar an gcuntas leithreasa, ní chlúdaítear ráiteas an Oifigigh Cuntasaíochta maidir le rialú inmheánach airgeadais, ná ní chuirim in iúl aon chineál conclúide dearbhaithe maidir leis sin.

I dtaca le m'iniúchadh ar an gcuntas leithreasa, ceanglaítear orm faoi na Caighdeáin Idirnáisiúnta Iniúchóireachta an ráiteas ar rialú inmheánach airgeadais a léamh agus, ar an dóigh sin, breithniú a dhéanamh ar cé acu atá an fhaisnéis atá ann ar neamhréir ábhartha leis an gcuntas leithreasa nó leis an eolas a fhaightear ann le linn an iniúchta, nó más cosúil gur tugadh míráiteas ábhartha ina leith. Más rud é, bunaithe ar an obair atá déanta agam, go dtagaim ar an gconclúid go bhfuil míráiteas ábhartha ann, ceanglaítear orm an fíoras sin a thuairisciú.

Tuairisciú ar ábhair eile

Féachaim le fianaise eile a fháil faoi rialtacht idirbheart airgeadais le linn an iniúchta. Ceanglaítear orm a thuairisciú, faoi alt 3 den Acht um Ard Reachtaire Cuntas agus Ciste (Leasú), 1993, má shainaithním aon chás ábhartha inarb amhlaidh nár cuireadh airgead poiblí i bhfeidhm chun na gcríoch atá beartaithe nó inarb amhlaidh nach raibh idirbhearta i gcomhréir leis na húdaráis a rialaíonn iad.

Ceanglaítear orm freisin, faoi Acht 1993, tuarascáil a ullmhú gach bliain ar cibé ábhair a eascraíonn as mo chuid iniúchtaí ar na cuntais leithreasa a mheasaim a bheith iomchuí. Sna cásanna sin, leis na tuarascálacha iniúchóireachta ar na cuntais leithreasa ábhartha tagraítear don chaibidil nó do na caibidlí ábhartha i mo *Thuarascáil bliantúil ar Chuntais na Seirbhísí Poiblí*.

Vóta 24 Dlí agus Ceart

Cuntas Leithreasa 2024

				2024	2023
		Soláthar meastacháin		Toradh	Toradh
		€000	€000	€000	€000
Caiteachas an chláir					
A	An colún ceartais choiriúil				
	Bunaidh	390,381			
	Géilleadh iarchurtha	1,400			
	Forlíontach	17,520			
			409,301	404,013	337,470
B	An colún ceartais shibhialta				
	Bunaidh	226,476			
	Forlíontach	29,480			
			255,956	256,905	213,691
Ollchaiteachas					
	Bunaidh	616,857			
	Géilleadh iarchurtha	1,400			
	Forlíontach	47,000			
			665,257	**660,918**	**551,161**
Lúide					
C	**Leithreasaí-i-gcabhair**				
	Bunaidh	93,796			
	Forlíontach	44,000			
			137,796	**155,026**	**129,913**
Glanchaiteachas					
	Bunaidh	523,061			
	Géilleadh iarchurtha	1,400			
	Forlíontach	3,000			
			527,461	**505,892**	**421,248**

Barrachas

Dlitear barrachas na suime a soláthraíodh, os cionn na glansuime a feidhmíodh, a ghéilleadh don Státchiste. Faoi alt 91 den Acht Airgeadais 2004, féadfar gach cuid nó aon chuid d'aon leithreasaí neamhchaite le haghaidh seirbhísí soláthair caipitil a thabhairt anonn lena caitheamh sa bhliain dár gcionn.

	2024	**2023**
	€	**€**
Barrachas	21,569,324	31,475,594
Géilleadh iarchurtha	—	(1,400,000)
Barrachas le géilleadh	**21,569,324**	**30,075,594**

Oonagh McPhillips
Oifigeach Cuntasaíochta
Dlí agus Ceart

10 Meán Fómhair 2025

Nótaí leis an gCuntas Leithreasa

Nóta 1 Ráiteas faoin gCostas Oibriúcháin 2024

		2024	2023
	€000	**€000**	**€000**
Costas an chláir		453,505	372,734
Pá		121,516	102,702
Neamhphá		85,897	75,725
Ollchaiteachas		**660,918**	**551,161**
Lúide			
Leithreasaí-i-gcabhair		**155,026**	**129,913**
Glanchaiteachas		**505,892**	**421,248**
Athruithe ar shócmhainní caipitil			
Réadmhaoin, gléasra agus trealamh (nóta 2.1)			
Ceannacháin	(2,562)		
Dímheas	3,747		
Diúscairtí - airgead tirim	15		
Caillteanas ar dhiúscairtí	17		
Sócmhainní doláimhsithe (nóta 2.2)			
Ceannacháin	(208)		
Amúchadh	3,478		
		4,487	(5,810)
Athruithe ar ghlansócmhainní reatha			
Laghdú ar fhardail	355		
Laghdú ar réamhíocaíochtaí	4,980		
Méadú ar ioncam fabhraithe	(1,056)		
Méadú ar speansais fhabhraithe	32,253		
Méadú ar ioncam iarchurtha	5,692		
		42,224	16,395
Caiteachas díreach		**552,603**	**431,833**
Caiteachas a iompraíodh in áit eile			
Glanchaiteachas ar sheirbhísí gaolmhara (nóta 1.1)		70,195	61,966
Measchíosanna		5,122	5,122
Glanchostas an chláir		**627,920**	**498,921**

1.1 Glanchaiteachas ar sheirbhísí gaolmhara

Tá an glanchaiteachas ar sheirbhísí gaolmhara comhdhéanta de na suimeanna seo a leanas i ndáil le Vóta 24 a iompraíodh in áit eile.

		2024	**2023**
		€000	**€000**
Vóta 9	Oifig na gCoimisinéirí Ioncaim	335	400
Vóta 12	Aoisliúntas agus Liúntais Scoir	61,355	54,894
Vóta 13	Oifig na nOibreacha Poiblí	12,636	10,997
Vóta 18	An Oifig Náisiúnta um Sheirbhísí Comhroinnte	321	292
Vóta 20	An Garda Síochána	265	236
Vóta 43	Oifig Phríomhoifigeach Faisnéise an Rialtais	349	409
An Príomh-Chiste - pinsin Airí		167	167
Costas na seirbhísí comhroinnte a soláthraíodh do Vótaí eile		(5,233)	(5,429)
		70,195	**61,966**

Nóta 2 Ráiteas faoin Staid Airgeadais amhail an 31 Nollaig 2024

	Nóta	2024	2023
		€000	€000
Sócmhainní seasta			
Réadmhaoin, gléasra agus trealamh	2.1	118,727	121,564
Sócmhainní doláimhsithe	2.2	6,416	8,066
		125,143	**129,630**
Sócmhainní reatha			
Banc agus airgead tirim	2.3	11,663	23,996
Fardail	2.4	1,755	2,110
Réamhíocaíochtaí	2.5	9,021	14,001
Ioncam fabhraithe	2.6	1,643	587
Iarmhéideanna dochair eile	2.7	5,917	1,004
		29,999	**41,698**
Lúide			
Dliteanais reatha			
Speansais fhabhraithe	2.8	45,434	13,181
Ioncam iarchurtha	2.9	17,572	11,880
Iarmhéideanna sochair eile	2.10	13,510	12,297
Glanmhaoiniú ón Státchiste	2.11	4,070	12,703
		80,586	**50,061**
Glandliteanais reatha		**(50,587)**	**(8,363)**
Glansócmhainní		**74,556**	**121,267**
Arna léiriú ag:			
Cuntas maoinithe Stáit	2.12	**74,556**	**121,267**

2.1 Réadmhaoin, gléasra agus trealamh [a]

	Foirgnimh	Feithiclí agus trealamh	Trealamh oifige agus TF	Troscán agus feistis	Sócmhainní atá á bhforbairt	Iomlán
	€000	€000	€000	€000	€000	€000
Costas nó luacháil [b]						
Ag an 1 Eanáir 2024	7,019	2,657	35,252	2,221	103,249	150,398
Coigeartuithe [c]	—	—	(1,160)	—	(459)	(1,619)
Breiseanna	—	105	2,442	15	—	2,562
Diúscairtí	—	(270)	(527)	(686)	—	(1,483)
Ag an 31 Nollaig 2024	7,019	2,492	36,007	1,550	102,790	149,858
Dímheas carntha						
Ag an 1 Eanáir 2024	2,138	1,947	22,686	2,064	—	28,835
Dímheas don bhliain	140	245	3,330	32	—	3,747
Dímheas ar dhiúscairtí	—	(270)	(525)	(656)	—	(1,451)
Ag an 31 Nollaig 2024	2,278	1,922	25,491	1,440	—	31,131
Glansócmhainní						
Ag an 31 Nollaig 2024	**4,741**	**570**	**10,516**	**110**	**102,790**	**118,727**
Ag an 31 Nollaig 2023	4,881	710	12,567	157	103,249	121,564

Nóta

[a] Léirítear sa ráiteas faoi shócmhainní caipitil na sócmhainní don Roinn ar fad, lena n-áirítear roinnt gníomhaireachtaí i Vóta 24 a ullmhaíonn ráitis airgeadais ar leithligh freisin.

[b] Áirítear le costas nó luacháil sócmhainní áirithe a fuarthas ar chostas is lú ná €10,000 roimh an 1 Eanáir 2021

[c] Rinneadh sócmhainní bogearraí faighte agus bogearraí forbartha a athaicmiú mar shócmhainní doláimhsithe le héifeacht ón 1 Eanáir 2024 (nóta 2.2)

2.2 Sócmhainní doláimhsithe

	Bogearraí faighte agus forbartha	Sócmhainní atá á bhforbairt	Iomlán
	€000	€000	€000
Costas nó luacháil			
Ag an 1 Eanáir 2024	86,735	—	86,735
Coigeartú/Coigeartuithe	1,160	459	1,619
Breiseanna	142	66	208
Diúscairtí	(10)	—	(10)
Ag an 31 Nollaig 2024	88,028	525	88,553
Amúchadh carntha			
Ag an 1 Eanáir 2024	78,669	—	78,669
Amúchadh	3,478	—	3,478
Amúchadh ar dhiúscairtí	(10)	—	(10)
Ag an 31 Nollaig 2024	82,136	—	82,136
Glansócmhainní			
Ag an 31 Nollaig 2024	**5,891**	**525**	**6,416**
Ag an 31 Nollaig 2023	8,066	—	8,066

2.3 Banc agus airgead tirim

ag an 31 Nollaig	2024	2023
	€000	€000
Iarmhéideanna agus airgead tirim ag an bPámháistir Ginearálta	8,007	14,601
Iarmhéideanna cuntais bainc tráchtála	3,656	9,395
	11,663	**23,996**

Nóta [a] Tá 29 n-iarmhéid cuntais bainc tráchtála ann, lena n-áirítear 15 iarmhéid bainc dar luach €2.6 milliún a bhaineann le roinnt gníomhaireachtaí a mhaoinítear le Vóta 24 agus a ullmhaíonn ráitis airgeadais ar leith freisin.

2.4 Fardail

ag an 31 Nollaig	2024	2023
	€000	€000
Ábhair inchaite fhóiréinseacha	1,105	1,249
Ábhair inchaite TF	56	115
Ceadanna cónaithe/doiciméid taistil	520	673
Ilghnéitheach	29	19
Trealamh/éadach	45	54
	1,755	**2,110**

2.5 Réamhíocaíochtaí

ag an 31 Nollaig	2024	2023
	€000	€000
Riarachán na Roinne [a]	5,802	9,612
Eolaíocht Fhóiréinseach Éireann [b]	1,572	2,829
Coimisiún Ombudsman an Gharda Síochána [a c]	606	674
Seirbhís Dócmhainneachta na hÉireann [a]	374	336
An Biúró um Shócmhainní Coiriúla	158	265
An tÚdarás Rialála Seirbhísí Maoine [a c]	115	146
An tÚdarás Slándála Príobháidí [c]	18	67
Fo-mhírchinn eile [a c]	376	72
	9,021	**14,001**

Nóta
[a] Córais TFC a chothabháil agus tacaíocht a thabhairt dóibh, agus ceadúnú
[b] Trealamh a chothabháil
[c] Riarachán eile

2.6 Ioncam fabhraithe

ag an 31 Nollaig	2024	2023
	€000	€000
Táillí i ndáil le clárú inimirce	388	—
Táillí i ndáil le víosaí	480	—
Táillí i ndáil leis an Údarás Slándála Príobháidí	—	200
Ioncam fabhraithe eile	775	387
	1,643	**587**

2.7 Iarmhéideanna dochair eile

ag an 31 Nollaig	2024	2023
	€000	€000
Óinchistí	51	53
Caiteachas in-fhorchúitithe ar an scéim pas taistil	218	246
Glacadóireacht an Bhiúró um Shócmhainní Coiriúla	105	235
Míreanna dochair eile ar fionraí	5,543	470
	5,917	**1,004**

2.8 Speansais fhabhraithe

ag an 31 Nollaig	2024 €000	2023 €000
Scéimeanna um chúnamh dlíthiúil coiriúil	12,511	5,634
Cúiteamh i leith díobhálacha pearsanta – coiriúil	3,766	669
Seirbhísí oibriúcháin, soláthairtí agus trealamh ilghnéitheach	3,245	2,210
Infheistíocht chaipitil dhigitigh agus costais TF	2,932	854
Eolaíocht Fhóiréinseach Éireann	1,461	267
An tSeirbhís Cróinéara	1,424	1,173
Costais áitribh oifige	448	218
An Biúró um Shócmhainní Coiriúla	146	149
Oiliúint agus forbairt agus speansais theagmhasacha	55	15
Coimisiúin agus fiosrúcháin speisialta	3	1,341
Fo-mhírchinn eile	4,698	651
Pá saoire (nóta 2.17)	8,954	—
Párolla (nóta 2.17)	5,791	—
	45,434	**13,181**

Sa bhliain 2024, tháinig athrú ar an dóigh a dtuairiscítear agus a n-anailísítear fo-mhírchinn chaiteachais riaracháin trí na fo-mhírchinn a atheagrú. Athaicmíodh na figiúirí comparáideacha don bhliain 2023 sa tábla thuas chun iad a ailíniú leis na fo-mhírchinn nua.

2.9 Ioncam iarchurtha

ag an 31 Nollaig	2024 €000	2023 €000
Táillí i ndáil le clárú inimirce	3,126	4,925
Táillí i ndáil le deimhnithe náisiúntachta agus saoránachta	14,136	5,976
Táillí i ndáil le víosaí	195	741
Táillí i ndáil le cinsireacht scannán	114	234
Táillí i ndáil le Seirbhís Dócmhainneachta na hÉireann	1	3
Fáltais ilghnéitheacha	—	1
	17,572	**11,880**

2.10 Iarmhéideanna sochair eile

ag an 31 Nollaig	2024 €000	2023 €000
Suimeanna atá dlite don stát		
Cáin ioncaim	3,093	2,768
Árachas sóisialach pá-choibhneasa	2,176	1,806
Cáin shiarchoinneálach ar sheirbhísí gairmiúla	1,699	2,971
Cáin bhreisluacha	199	502
Iarmhéideanna i gcuntais roinne	3,656	1,741
	10,823	9,788
Fionraí		
Asbhaintí párolla á gcoinneáil ar fionraí	730	678
Réamhíocaíocht CSE i ndáil le maoiniú tionscadail um chuimsiú sóisialta 2014–2020	1,374	1,374
Fáltais bhreise is iníoctha leis an Státchiste	7	37
Réamhíocaíochtaí le hOifig na nOibreacha Poiblí	371	371
Míreanna sochair eile ar fionraí	205	49
	13,510	**12,297**

2.11 Glanmhaoiniú ón Státchiste

ag an 31 Nollaig	2024 €000	2023 €000
Barrachas le géilleadh	21,569	30,075
Géilleadh iarchurtha	—	1,400
Deontas ón Státchiste nár tarraingíodh	(17,499)	(18,772)
Glanmhaoiniú ón Státchiste	**4,070**	**12,703**
Arna léiriú ag:		
Féichiúnaithe		
Banc agus airgead tirim	11,663	23,996
Iarmhéideanna dochair: fionraí	5,917	1,004
	17,580	25,000
Creidiúnaithe		
Dlite don Stát	(10,823)	(9,788)
Iarmhéideanna sochair: fionraí	(2,687)	(2,509)
	(13,510)	(12,297)
	4,070	**12,703**

2.12 Cuntas maoinithe Stáit

	Nóta		2024	2023
		€000	€000	€000
Iarmhéid ag an 1 Eanáir			121,267	131,852
Eisíocaíochtaí ón Vóta				
Soláthar meastacháin	Cuntas	527,461		
Barrachas le géilleadh	Cuntas	(21,569)		
Glanvóta			505,892	421,248
Caiteachas a iompraíodh in áit eile	1.1		70,195	61,966
Míreanna neamhairgid				
Measchíos			5,122	5,122
Glanchostas an chláir	1		(627,920)	(498,921)
Iarmhéid ag an 31 Nollaig			**74,556**	**121,267**

2.13 Ceangaltais

	2024	2023
a) Ceangaltais dhomhanda	**€000**	**€000**
ag an 31 Nollaig		
Soláthar earraí agus seirbhísí	10,148	10,431
Tionscadail chaipitil	276	383
Iomlán na gceangaltas is in-fhorfheidhmithe le dlí	**10,424**	**10,814**

b) Mórthionscadail chaipitil

	Caiteachas carnach go dtí an 31 Nollaig 2023	Caiteachas sa bhliain 2024	Ceangaltais tionscadail i mblianta ina dhiaidh sin [a]	Caiteachas ionchais iomlán shaolré an tionscadail 2024	Caiteachas ionchais iomlán shaolré an tionscadail 2023
	€000	€000	€000	€000	€000
Eolaíocht Fhóiréinseach Éireann	102,790	—	—	102,790	102,790

Nóta [a] Tá ceangaltais sa bhliain 2024 agus i mblianta ina dhiaidh sin ag brath ar an idirbheartaíocht atá ar siúl idir an conraitheoir agus Oifig na nOibreacha Poiblí, arb idirbheartaíocht í nach eol faoi láthair an toradh a bheidh uirthi.

2.14 Léas oibriúcháin

	2024
	€000
Speansas léasa oibriúcháin don bhliain [a] ag an 31 Nollaig	542
Is iad seo na híocaíochtaí léasa íosta comhiomlána amach anseo faoi léasanna oibriúcháin neamh-inchealaithe	
Laistigh de bhliain amháin	304
Idir 1 bhliain agus 5 bliana	—
Níos déanaí ná 5 bliana	—
Iomlán na gceangaltas léasa oibriúcháin neamh-inchealaithe	**304**

Nóta [a] Tagann an léas oibriúcháin faoi raon feidhme CGAS 13. Tá an Roinn Dlí agus Cirt freagrach as dhá léas oibriúcháin, a bhaineann leis an tSeirbhís Chróinéara agus leis an tSeirbhís Phromhaidh. Níl aon íocaíochtaí cíosa theagmhasaigh dlite, agus níl aon ioncam foléasa infhaighte

2.15 Dliteanais aibithe

Bhí dliteanais aibithe dar luach €36,872 ann nach raibh glanta ag deireadh na bliana 2024.

2.16 Dliteanais theagmhasacha

Féach nóta 6.1 maidir le coistí, coimisiúin agus fiosrúcháin speisialta.

2.17 Tionchar na n-athruithe i bpolasaithe cuntasaíochta sa bhliain 2024

Cuireadh naoi gcaighdeán cuntasaíochta rialtais láir (CGAS) nua chun feidhme le héifeacht ón 1 Eanáir 2024 i leith. Rinne an cur chun feidhme an difear seo a leanas d'iarmhéid an chuntais maoinithe Stáit.

	2024
	€000
Fabhrú saoire [a]	(8,954)
Fabhrú párolla [a]	(5,791)
	(14,745)

Nóta [a] CGAS 39A Sochair Fostaithe Cuid A

[b] Níl aon tionchar ag CGAS 13 (nóta 2.14) ar iarmhéid an chuntais maoinithe Stáit

Nóta 3 Caiteachas an Vóta

Anailís ar chaiteachas riaracháin

Cionroinneadh an caiteachas riaracháin atá leagtha amach thíos ar fud na gclár uile chun costálacha iomlána na gclár a chur i láthair.

				2024		2023
				Soláthar meastacháin	**Toradh**	**Toradh**
				€000	**€000**	**€000**
i	Tuarastail, pá agus liúntais					
		Bunaidh	102,725			
		Forlíontach	8,000			
				110,725	115,879	97,720
ii	Taisteal agus cothú					
		Bunaidh	1,065			
		Forlíontach	(261)			
				804	1,034	986
iii	Oiliúint agus forbairt			1,148	1,248	1,028
iv	Seirbhísí oibriúcháin, soláthairtí agus trealamh ilghnéitheach					
		Bunaidh	20,013			
		Forlíontach	9,781			
				29,794	30,043	18,612
v	Infheistíocht chaipitil dhigitigh agus costais TF					
		Bunaidh	33,764			
		Forlíontach	8,011	41,775	42,335	41,217
vi	Costais áitribh					
		Bunaidh	3,405			
		Forlíontach	1,579			
				4,984	6,303	5,897
vii	Athbhreithnithe ar pholasaithe, seirbhísí comhairleoireachta agus taighde					
		Bunaidh	1,404			
		Forlíontach	(1,131)			
				273	695	737
ix	Seirbhísí comhroinnte airgeadais					
		Bunaidh	7,378			
		Forlíontach	(377)			
				7,001	7,110	7,398
x	Clár bunathraithe ceartais agus póilíneachta			10,000	2,766	4,832
				206,504	**207,413**	**178,427**

Nóta [a] Sa bhliain 2024, tháinig athrú ar an dóigh a dtuairiscítear agus a n-anailísítear fo-mhírchinn chaiteachais riaracháin trí na fo-mhírchinn a atheagrú. Athaicmíodh na figiúirí comparáideacha don bhliain 2023 chun iad a ailíniú leis na fo-mhírchinn nua.

Difríochtaí suntasacha

Cuirtear i láthair sa nóta seo na cúiseanna le difríochtaí suntasacha (+/- 25% agus €100,000) i gcaiteachas riaracháin

iv. Seirbhísí oibriúcháin, soláthairtí agus trealamh ilghnéitheach

Soláthar meastacháin €20.013 milliún; toradh €30.043 milliún

Tháinig an caiteachas barrachais €10.030 milliún i gcoibhneas leis an soláthar meastacháin bunaidh chun cinn mar gheall ar mhéadú ar na seirbhísí ar sholáthair an Oifig um Chosaint Idirnáisiúnta agus Seachadadh Seirbhíse Inimirce iad, agus é ag baint go príomha le táillí aistriúcháin, ateangaireachta agus dlí. Soláthraíodh €9.781 milliún sa bhreis sa bhuiséad forlíontach chun na seirbhísí sin a sholáthar.

v. Infheistíocht chaipitil dhigitigh agus costais TF

Soláthar meastacháin €33.764 milliún; toradh €42.335 milliún

Tháinig an caiteachas barrachais €8.571 milliún i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh chun cinn go príomha mar gheall ar an nuachóiriú digiteach ar fud na feidhme inimirce, go háirithe an Oifig um Chosaint Idirnáisiúnta a nuachóiriú, agus an tIonad Teagmhála Digiteach. I measc na dtionscadal eile bhí tionscadail um ascnamh chuig Lotus Notes (€4 mhilliún) agus gníomhaíochtaí gaolmhara tacaíochta do na tionscadail sin agus do thionscadail eile TF (€4.57 milliún). Soláthraíodh €8.011 milliún sa bhreis sa bhuiséad forlíontach chun an infheistíocht i dtionscadail TF a éascú.

vi. Costais áitribh

Soláthar meastacháin €3.405 milliún; toradh €6.303 milliún

Tháinig an caiteachas breis €2.898 milliún i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh €3.405 milliún chun cinn go príomha mar gheall ar an méadú ar chaiteachas ar fud na gcatagóirí buiséid uile chun tacú le Seachadadh Seirbhíse Inimirce a leathnú. Bhí costais níos airde ná mar a bhíothas ag súil leis, go háirithe i gcás slándála, mar thoradh ar fhás na hOifige um Chosaint Idirnáisiúnta, lenar áiríodh líon foirne agus cóiríocht oifige sa bhreis. Rud eile a bhí taobh thiar den chaiteachas foriomlán ba ea an méadú ar chaitheamh ar fhuinneamh agus ar throscán oifige de bharr an Oifig um Chosaint Idirnáisiúnta a leathnú chuig láithreacha nua. Soláthraíodh €1.579 milliún sa bhreis sa bhuiséad forlíontach chun cuid den róchaitheamh sin a fhritháireamh.

vii. Athbhreithnithe ar pholasaithe, seirbhísí comhairleoireachta agus taighde

Soláthar meastacháin €1.404 milliún; toradh €695,000

Tháinig an choigilt €709,000 i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh chun cinn go príomha mar gheall ar an moill ar roinnt tionscadal taighde a thosú sa bhliain 2024. Laghdaíodh an buiséad sin faoi €1.131 milliún sa bhuiséad forlíontach chun an tearc-chaitheamh a rabhthas ag súil leis a léiriú.

x. Clár bunathraithe ceartais agus póilíneachta

Soláthar meastacháin €10 milliún; toradh €2.766 milliún

Tháinig an choigilt €7.234 milliún i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh chun cinn go príomha mar gheall ar chaiteachas a bheith níos lú ná mar a bhíothas ag súil leis, mar thoradh ar an díriú a leagadh ar thosaíochtaí eile. Áiríodh leis na tosaíochtaí sin tionscadail TFC a maoiníodh ó na cláir chaipitil dhigitigh agus infheistíochta digití.

Clár A An Colún Ceartais Choiriúil

				2024		2023
				Soláthar meastacháin	Toradh	Toradh
			€000	€000	€000	€000
A.1	Riarachán – pá					
		Bunaidh	33,260			
		Forlíontach	2,840			
				36,100	39,068	34,523
A.2	Riarachán – neamhphá					
		Bunaidh	22,635			
		Forlíontach	5,357			
				27,992	28,405	26,160
A.3	Oifig Chigire na bPríosún					
		Bunaidh	2,633			
		Forlíontach	(395)			
				2,238	1,754	1,466
A.4	Coimisiún Ombudsman an Gharda Síochána					
		Bunaidh	19,596			
		Forlíontach	(1,210)			
				18,386	17,603	16,121
A.5	Cigireacht an Gharda Síochána			1,446	1,229	1,240
A.6	An Biúró um Shócmhainní Coiriúla					
		Bunaidh	11,932			
		Forlíontach	(262)			
				11,670	12,391	10,784
A.7	An tSeirbhís Phromhaidh – tuarastail, pá agus liúntais					
		Bunaidh	29,031			
		Forlíontach	1,260			
				30,291	29,589	26,432
A.8	An tSeirbhís Phromhaidh – speansais oibriúcháin			4,325	5,141	4,983
A.9	An tSeirbhís Phromhaidh – seirbhísí do chiontóirí			20,032	19,996	18,531
A.10	An Scéim Orduithe Seirbhíse Pobail					
		Bunaidh	3,610			
		Forlíontach	200			
				3,810	2,852	2,731
A.11	Idirghabhálacha um Cheartas i leith an Aosa Óig					
		Bunaidh	29,986			
		Forlíontach	576			
				30,562	30,322	24,068

				2024		2023
			Soláthar meastacháin	Toradh		Toradh
		€000	€000	€000		€000
A.12	Íospartaigh na coireachta, lena n-áirítear coireanna gnéasacha agus drochíde sa teaghlach					
	Bunaidh	3,324				
	Forlíontach	553				
			3,877	3,698		6,069
A.13	An Bord Athbhreithnithe Meabhair-Shláinte (An Dlí Coiriúil)		439	315		293
A.14	Cúiteamh i leith díobhálacha pearsanta a rinneadh go coiriúil					
	Bunaidh	5,016				
	Forlíontach	5,000				
			10,016	10,016		7,527
A.15	Cúnamh dlíthiúil – coiriúil					
	Bunaidh	82,000				
	Forlíontach	7,537				
			89,537	89,251		89,205
A.16	Cúnamh dlíthiúil – saincheisteanna coimeádta					
	Bunaidh	5,070				
	Forlíontach	649				
			5,719	6,630		6,281
A.17	An Bord Parúil					
	Bunaidh	2,500				
	Forlíontach	(217)				
			2,283	2,332		2,168
A.18	Bearta chun an choireacht a chosc					
	Bunaidh	1,697				
	Forlíontach	(170)				
			1,527	756		1,290
A.19	An tÚdarás Slándála Príobháidí					
	Bunaidh	4,640				
	Forlíontach	(101)				
			4,539	4,597		4,280
A.20	Foréigean baile, gnéasach agus inscnebhunaithe – múscailt feasachta agus oiliúint		54,210	54,562		6,183

				2024		2023
				Soláthar meastacháin	Toradh	Toradh
			€000	€000	€000	€000
A.21	Eolaíocht Fhóiréinseach Éireann					
		Bunaidh	26,037			
		Géilleadh iarchurtha	1,400			
		Forlíontach	200			
				27,637	24,772	28,059
A.22	Oifig an Phaiteolaí Stáit			1,672	1,671	1,767
A.23	Coimisiúin agus fiosrúcháin speisialta					
		Bunaidh	4,359			
		Forlíontach	(1,000)			
				3,359	3,432	4,673
A.24	Beart míbhuntáiste shóisialta (arna mhaoiniú ó chuntais dhíomhaoine)			7,000	6,074	9,441
A.25	Ciste Nuálaíochta Sábháilteachta Pobail			3,750	3,170	2,864
A.26	An Ghníomhaireacht um Fhoréigean Baile, Gnéasach agus Inscnebhunaithe					
		Bunaidh	4,839			
		Forlíontach	(1,622)			
				3,217	2,737	153
A.27	Aonad na hÉireann um Fhaisnéis faoi Phaisinéirí					
		Bunaidh	1,822			
		Forlíontach	(600)			
				1,222	837	168
A.28	Comhlachtaí Achomhairc (Ceartas Coiriúil)			10	5	10
A.29	Oifig an Scrúdaitheora Neamhspleách					
		Bunaidh	760			
		Forlíontach	(375)			
				385	42	—
A.30	An Oifig Náisiúnta um Shábháilteacht Pobail					
		Bunaidh	2,750			
		Forlíontach	(700)			
				2,050	766	—
				409,301	**404,013**	**337,470**

Difríochtaí suntasacha

Seo a leanas na cúiseanna a bhí le difríochtaí suntasacha i gcaiteachais chláir nár chaiteachais riaracháin iad (+/- 5% agus €100,000).

A.3 Oifig an Chigire Príosún

Soláthar meastacháin €2.633 milliún; toradh €1.754 milliún

Tháinig an choigilt €879,000 i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh chun cinn go príomha mar gheall ar mhoilleanna ar bhaill foirne a earcú agus mar gheall ar an tionchar a bhí ag an moill sin ar an gclár oibre, lenar áiríodh an tionscadal a bhaineann le córas bainistíochta cásanna a fhorbairt.

A.4 Coimisiún Ombudsman an Gharda Síochána

Soláthar meastacháin €19.596 milliún; toradh €17.603 milliún

Baineann an choigilt €1.993 milliún i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh le costais phárolla, a d'eascair as moilleanna ar fholúntais foirne a líonadh. Bhí an próiseas earcaíochta níos moille ná mar a bhíothas ag coinne leis sa bhliain 2024.

A.5 Cigireacht an Gharda Síochána

Soláthar meastacháin €1.446 milliún; toradh €1.229 milliún

Tháinig an choigilt €217,000 i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh chun cinn go príomha mar gheall ar an laghdú ar chostais reatha oifige agus ar chostais forbartha agus oiliúna foirne sa bhliain 2024.

A.8 An tSeirbhís Phromhaidh – speansais oibriúcháin

Soláthar meastacháin €4.325 milliún; toradh €5.141 milliún

Tháinig an caiteachas barrachais €816,000 i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh chun cinn go príomha mar gheall ar an méadú ar chaiteachas ar an tseirbhís bhainistithe TFC, mar gheall ar an méadú ar chaiteachas taistil agus cothaithe de dheasca rátaí méadaithe, agus mar gheall ar an méadú ginearálta ar an gcostas a bhaineann le heastáit agus saoráidí a sholáthar.

A.10 An Scéim Orduithe Seirbhíse Pobail

Soláthar meastacháin €3.610 milliún; toradh €2.852 milliún

Ba le pá go príomha a bhain an choigilt €758,000 i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh, agus tháinig sé as folúntais laistigh den tSeirbhís Phromhaidh agus as moilleanna ina dhiaidh sin ar na poist sin a líonadh.

A.12 Íospartaigh na coireachta, lena n-áirítear coireanna gnéasacha agus drochíde sa teaghlach

Soláthar meastacháin €3.324 milliún; toradh €3.698 milliún

Tháinig an caiteachas barrachais €374,000 i gcomparáid leis an leithdháileadh buiséid bunaidh chun cinn mar gheall ar an méadú ar an maoiniú a d'iarr eagraíochtaí a thacaíonn le híospartaigh na coireachta. Bhí an maoiniú méadaithe a iarradh ag teastáil chun seirbhísí ríthábhachtacha a choinneáil ar bun i bhfianaise éilimh mhéadaitheacha ar shainseirbhísí tacaíochta.

A.13 An Bord Athbhreithnithe Meabhair-Shláinte (An Dlí Coiriúil)

Soláthar meastacháin €439,000; toradh €315,000

Tháinig an choigilt €124,000 i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh chun cinn mar gheall ar an ualach oibre sa bhliain 2024 a bheith níos lú ná mar a bhíothas ag coinne leis. Is féidir le campas an Phríomh-Ospidéil Meabhair-Ghalar freastal ar mhéadú ar líon na n-othar atá á gcoinneáil faoin Acht um an Dlí Coiriúil (Gealtacht) 2006, arna leasú. Mar sin féin, níor baineadh leas iomlán as an acmhainn leapacha sin sa bhliain 2024 mar a bhíothas ag coinne leis. D'fhág sé sin go raibh tearc-chaitheamh ann i mbuiséad an Bhoird Athbhreithnithe Meabhair-Shláinte.

A.14 Cúiteamh i leith díobhálacha pearsanta a rinneadh go coiriúil

Soláthar meastacháin €5.016 milliún; toradh €10.016 milliún

Tháinig an caiteachas barrachais €5 mhilliún i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh chun cinn mar gheall ar dhá dhámhachtain mhóra dar luach iomlán €7.5 milliún a íoc le híospartaigh a d'fhulaing díobhálacha tromchúiseacha buana mar thoradh ar ionsaithe foréigneacha a rinneadh orthu. Áirithíodh soláthar forlíontach €5 mhilliún chun cabhrú leis an easnamh maoiniúcháin sin a réiteach. Caitheadh an leithdháileadh athbhreithnithe €10.016 milliún ina iomláine sa bhliain 2024.

A.15 Cúnamh dlíthiúil – coiriúil

Soláthar meastacháin €82 mhilliún; toradh €89.251 milliún

Tá an caiteachas barrachais €7.251 milliún i gcoibhneas leis an leithdháileadh bunaidh ina léiriú ar an éileamh méadaitheach. Faoin Acht um Cheartas Coiriúil (Cúnamh Dlíthiúil), 1962, is iad na Cúirteanna atá freagrach as cúnamh dlíthiúil a dheonú. Bíonn sé deacair costas na Scéime um Chúnamh Dlíthiúil Coiriúil agus costas na scéimeanna eile *ad hoc* um chúnamh dlíthiúil a thuar toisc gur scéimeanna atá faoi thionchar an éilimh iad. Áirithíodh meastachán forlíontach €7.537 milliún chun an t-easnamh sin a réiteach. Tá an Roinn ag déanamh dlúthmhonatóireacht ar chaiteachas sa réimse seo. Leis an mBille nua um Chúnamh Dlíthiúil Coiriúil, déanfar an córas um chúnamh dlíthiúil a dheonú a thabhairt cothrom le dáta agus a neartú.

A.16 Cúnamh dlíthiúil – saincheisteanna coimeádta

Soláthar meastacháin €5.07 milliún; toradh €6.63 milliún

Tháinig an caiteachas barrachais €1.56 milliún i gcoibhneas leis an leithdháileadh bunaidh chun cinn mar gheall ar an éileamh a bheith níos airde ná mar a bhíothas ag súil leis. Mar scéim atá faoi stiúir an éilimh, bíonn sé deacair uainiú agus suim na gcostas a thuar go cruinn.

A.17 An Bord Parúil

Soláthar meastacháin €2.5 milliún; toradh €2.332 milliún

Tháinig an choigilt €168,000 i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh chun cinn mar gheall ar an gcaitheamh ar sheirbhísí comhairleoireachta sa bhliain 2024 a bheith níos lú ná mar a bhíothas ag coinne leis.

A.18 Bearta chun an choireacht a chosc

Soláthar meastacháin €1.697 milliún; toradh €756,000

Tháinig an choigilt €941,000 i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh chun cinn toisc nach ndeachaigh feachtas feasachta poiblí maidir le fuathchoireacht ar aghaidh mar a bhí beartaithe, ós rud é nár tosaíodh an tAcht um Cheartas Coiriúil (Cionta Fuatha), 2024, go dtí an 31 Nollaig 2024.

A.21 Eolaíocht Fhóiréinseach Éireann

Soláthar meastacháin €26.037 milliún; toradh €24.772 milliún

Tháinig an choigilt €1.265 milliún i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh chun cinn go príomha mar gheall ar dhúshláin i ndáil le baill foirne nua a earcú. Bhí an caipiteal €1.4 milliún a tugadh anonn ón mbliain 2023 gan chaitheamh go fóill freisin, ar feitheamh éilimh conraitheoirí a bhí amuigh a réiteach.

A.23 Coimisiúin agus fiosrúcháin speisialta

Soláthar meastacháin €4.359 milliún; toradh €3.432 milliún

Tháinig an choigilt €927,000 as roinnt tosca a bhain le costais phá agus neamhphá. Tháinig an choigilt ar an ngné pá as an laghdú ar an líon foirne sa bhliain 2024, agus tháinig an choigilt ar an ngné neamhphá go príomha as uainiú na gcostas dlí tríú páirtí sna Binsí agus as uainiú na gcostas dlí a thabhaigh an Stát agus é ag déileáil le hagóidí dlíthiúla chuig an Scéim Chúitimh i leith Díobhálacha Pearsanta. Bíonn sé deacair uainiú agus suim na gcostas sin a thuar go cruinn. Laghdaíodh an soláthar leithdháilte sa bhuiséad forlíontach faoi €1 mhilliún chun na coigiltí a rabhthas ag súil leo a léiriú.

A.24 Beart míbhuntáiste shóisialta (arna mhaoiniú ó chuntais dhíomhaoine)

Soláthar meastacháin €7 milliún; toradh €6.074 milliún

Tháinig an tearc-chaitheamh €926,000 i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh €7 milliún chun cinn mar gheall ar chaiteachas ar an mbeart ‘Conairí chun na Fostaíochta’ a bheith níos lú ná mar a tuaradh. Ní raibh aon chaiteachas eile ann ar na cláir a bhí beartaithe don bhliain 2024 toisc nár seoladh an Straitéis um Chonairí a Thógáil le Chéile 2025 – 2027 go mí na Samhna 2024.

A.25 Ciste Nuálaíochta Sábháilteachta Pobail

Soláthar meastacháin €3.750 milliún; toradh €3.170 milliún

Is féidir an choigilt €580,000 i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh a chur síos go príomha do shaincheisteanna uainithe a bhain le híocaíochtaí céime i leith tionscadal. Coinnítear an íocaíocht deiridh (20% den leithdháileadh iomlán) go dtí go mbaineann an tionscadal iomchuí na garspriocanna comhaontaithe amach.

A.26 An Ghníomhaireacht um Fhoréigean Baile, Gnéasach agus Inscnebhunaithe

Soláthar meastacháin €4.839 milliún; toradh €2.737 milliún

Tháinig an choigilt €2.102 milliún i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh chun cinn mar gheall ar bhaill foirne a thabhairt ar bord de réir a chéile le linn na bliana 2024. Bunaíodh Cuan le héifeacht ón 1 Eanáir 2024. Dá bhrí sin, tabhóidh an ghníomhaireacht caiteachas i réimsí eile de réir mar a fhorbraíonn sí a feidhmeanna agus a cumas i gcomhréir le ceanglais reachtacha. Laghdaíodh an soláthar bunaidh faoi €1.622 milliún sa mheastachán forlíontach chun an choigilt a rabhthas ag súil léi ina leith sin a léiriú.

A.27 Aonad na hÉireann um Fhaisnéis faoi Phaisinéirí

Soláthar meastacháin €1.822 milliún; toradh €837,000

Tháinig an choigilt €985,000 i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh chun cinn toisc nár leasaíodh Rialacháin na hÉireann um Thaifid Ainmneacha Paisinéirí sa bhliain 2024 chun éifeacht a thabhairt do cheanglais oibriúcháin áirithe. Mar thoradh ar na moilleanna ar na hathruithe reachtaíochta a dhéanamh, tháinig moill ar earcaíocht le linn na bliana 2024. Líonfar na folúntais foirne lena mbaineann sa bhliain 2025. Laghdaíodh an soláthar bunaidh faoi €600,000 sa mheastachán forlíontach.

A.29 Oifig an Scrúdaitheora Neamhspleách

Soláthar meastacháin €760,000; toradh €42,000

Tháinig an choigilt €718,000 i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh chun cinn mar gheall ar an moill ar an oifig seo a bhunú ar feitheamh thosach feidhme an Achta um Póilíneacht, Slándáil agus Sábháilteacht Pobail, 2024. Laghdaíodh an soláthar bunaidh faoi €375,000 sa bhuiséad forlíontach chun an choigilt a rabhthas ag súil léi a léiriú.

A.30 An Oifig Náisiúnta um Shábháilteacht Pobail

Soláthar meastacháin €2.750 milliún; toradh €766,000

Tháinig an choigilt €1.984 milliún i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh chun cinn mar gheall ar chur chun feidhme leanúnach an Achta um Póilíneacht, Slándáil agus Sábháilteacht Pobail, 2024. Maidir leis na costais ghaolmhara agus leis an líon foirne don Oifig Náisiúnta um Shábháilteacht Pobail, agus maidir leis an maoiniú do chomhpháirtíochtaí sábháilteachta pobail áitiúil, níor tabhaíodh iad mar a bhíothas ag coinne leis. Níor tugadh aon mhaoiniú do chomhpháirtíochtaí sábháilteachta pobail áitiúil i níos mó ná 30 láthair sa bhliain 2024 toisc nár tosaíodh an tAcht le linn na bliana.

Clár B An Colún Ceartais Shibhialta

				2024		2023
				Soláthar meastacháin	Toradh	Toradh
			€000	€000	€000	€000
B.1	Riarachán – pá					
		Bunaidh	74,739			
		Forlíontach	5,360			
				80,099	82,448	68,179
B.2	Riarachán – neamhphá					
		Bunaidh	50,268			
		Forlíontach	12,045			
				62,313	57,492	49,565
B.3	Údaráis lárnacha			135	83	50
B.4	An tÚdarás Rialála Seirbhísí Dlí			1,001	1,000	1,000
B.5	An tÚdarás Rialála Seirbhísí Maoine					
		Bunaidh	3,598			
		Forlíontach	(464)			
				3,134	3,561	3,401
B.6	Seirbhís Dócmhainneachta na hÉireann					
		Bunaidh	8,494			
		Forlíontach	(576)			
				7,918	7,739	7,451
B.7	An tÚdarás Rialála Cearrbhachais					
		Bunaidh	4,091			
		Forlíontach	(995)			
				3,096	3,111	1,632
B.8	An Coimisiún um Cheapacháin Bhreithiúnacha					
		Bunaidh	712			
		Forlíontach	(495)			
				217	361	79
B.9	Comhairle na mBreithiúna					
		Bunaidh	1,795			
		Forlíontach	(996)			
				799	1,027	1,047
B.10	An tSeirbhís Cróinéara					
		Bunaidh	8,268			
		Forlíontach	26,200			
				34,468	33,985	12,683
B.11	An Bord um Chúnamh Dlíthiúil					
		Bunaidh	59,122			
		Forlíontach	(5,000)			
				54,122	55,067	54,065

				2024		2023
			Soláthar meastacháin	Toradh		Toradh
		€000	€000	€000		€000
B.12	Ionaid Chomhairle Dlí Saor in Aisce		444	444		294
B.13	Cláir inimirce agus chosanta idirnáisiúnta					
	Bunaidh	3,783				
	Forlíontach	(2,000)				
			1,783	4,102		9,799
B.14	An Binse um Achomhairc i dtaobh Cosaint Idirnáisiúnta					
	Bunaidh	9,228				
	Forlíontach	(3,472)				
			5,756	5,810		3,805
B.15	Oifig Aicmithe Scannán na hÉireann					
	Bunaidh	738				
	Forlíontach	(127)				
			611	628		583
B.16	Comhlachtaí achomhairc (ceartas sibhialta)		60	47		58
			255,956	**256,905**		**213,691**

Difríochtaí suntasacha

Seo a leanas na cúiseanna a bhí le difríochtaí suntasacha i gcaiteachais chláir nár chaiteachais riaracháin iad (+/- 5% agus €100,000).

B.6 Seirbhís Dócmhainneachta na hÉireann

Soláthar meastacháin €8.494 milliún; toradh €7.739 milliún

Tháinig an choigilt €755,000 i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh chun cinn mar gheall ar roinnt tosca, lenar áiríodh tearc-chaitheamh ar chostais foirne mar thoradh ar mhoilleanna leanúnacha ar fholúntais a líonadh, iarchur costas a bhain le roinnt míreanna, lenar áiríodh cleachtadh soláthair, agus athlonnú oifige. Bhí costais dlí níos ísle ná mar a bhíothas ag coinne leis ar dtús, agus chuir sé sin leis an difríocht fhoriomlán freisin.

B.7 An tÚdarás Rialála Cearrbhachais

Soláthar meastacháin €4.091 milliún; toradh €3.111 milliún

Tháinig an choigilt €980,000 i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh chun cinn mar gheall ar choigilt shuntasach i gcostais phárolla mar thoradh ar an méadú ar an líon foirne a bheith níos ísle ná mar a bhíothas ag coinne leis. Cuireadh an choigilt sin san áireamh sa mheastachán forlíontach, agus an buiséad á laghdú faoi €995,000 dá bharr sin.

B.8 An Coimisiún um Cheapacháin Bhreithiúnacha

Soláthar meastacháin €712,000; toradh €361,000

Tháinig an choigilt €351,000 i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh chun cinn mar gheall ar an moill ar an gCoimisiún um Cheapacháin Bhreithiúnacha a bhunú tar éis an reachtaíocht a tharchur chuig an gCúirt Uachtarach.

B.9 Comhairle na mBreithiúna

Soláthar meastacháin €1.795 milliún; toradh €1.027 milliún

Tháinig an choigilt €768,000 i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh chun cinn mar gheall ar mhoilleanna ar bhaill foirne a earcú, rud a raibh tionchar aige ar phá agus ar an gcumas chun roinnt tionscadal a thosú agus chun seirbhísí áirithe a áirithiú. Ina theannta sin, a bhuí le nuálaíocht leanúnach, baineadh tuilleadh coigiltí amach trí roinnt feidhmeanna a chur i gcrích ar bhonn inmheánach (go háirithe oiliúint bhreithiúnach) gan aon ghá le conraitheoirí tríú páirtí a áirithiú, mar a bhíothas ag coinne leis ar dtús. Laghdaíodh an buiséad faoi €996,000 sa mheastachán forlíontach.

B.10 An tSeirbhís Chróinéara

Soláthar meastacháin €8.268 milliún; toradh €33.985 milliún

Baineann an caiteachas barrachais €25.717 milliún i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh le hionchoisní Stardust agus leis an scéim sásaimh a tháinig astu. Tugadh na hionchoisní féin i gcrích níos déanaí ná mar a bhíothas ag coinne leis, rud a mhéadaigh costais i leith saoráidí, táillí dí, etc. Ina theannta sin, tar éis na hionchoisní a thabhairt i gcrích, gheall an Rialtas scéim cúitimh a sheoladh do theaghlaigh íospartaigh Stardust. B'ionann costas an tsásaimh do na teaghlaigh agus €24 mhilliún, gan táillí dlí a áireamh. Ba le linn na bliana 2024 a rinneadh formhór na n-íocaíochtaí faoin scéim sásaimh. Ní dhearnadh i leithdháileadh Vóta 2024 aon soláthar don scéim sásaimh, ar feitheamh na hionchoisní a thabhairt i gcrích, agus ba sa mheastachán forlíontach a tugadh aghaidh ar an scéim. Níor tugadh éilimh dar luach iomlán €3.5 milliún i gcrích roimh dheireadh na bliana 2024. Ós rud é go raibh maolú ag an Roinn ó CGAS 19 sa bhliain 2024, níor aithníodh an soláthar sin sna cuntais.

B.11 An Bord um Chúnamh Dlíthiúil

Soláthar meastacháin €59.122 milliún; toradh €55.067 milliún

Tháinig an choigilt €4.055 milliún i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh chun cinn mar gheall nár próiseáladh an íostarraingt deiridh sa bhliain 2024 toisc go raibh dóthain cistí ar láimh ag an mBord um Chúnamh Dlíthiúil.

B.13 Cláir inimirce agus chosanta idirnáisiúnta

Soláthar meastacháin €3.783 milliún; toradh €4.102 milliún

Is féidir an caiteachas barrachais €319,000 i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh a chur síos do na costais a bhain leis an ardlíon daoine a d'imigh ón Stát faoi shásraí éagsúla (i.e., filleadh éigeantach, filleadh deonach, etc.). D'imigh 1,116 dhuine ón Stát sa bhliain 2024 i gcomparáid le 317 nduine sa bhliain 2023, cothrom le méadú 252%. Táthar ag súil leis go leanfaidh an treocht aníos sin ar aghaidh sa bhliain 2025.

B.14 An Binse um Achomhairc i dtaobh Cosaint Idirnáisiúnta

Soláthar meastacháin €9.228 milliún; toradh €5.810 milliún

Tháinig an choigilt €3.418 milliún i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh chun cinn mar gheall nár ceapadh de bhun comórtais earcaíochta a reáchtáladh sa bhliain 2024 an líon daoine de bhaill lánaimseartha nó pháirtaimseartha agus de thaighdeoirí dlí lánaimseartha nó páirtaimseartha a rabhthas ag súil leis. Ós rud é gur tháinig na hearcaigh nua isteach níos déanaí sa bhliain, bhí leibhéal na dtáillí ball a íocadh níos ísle ná mar a bhíothas ag coinne leis. Laghdaíodh an fo-mhírcheann seo faoi €3.472 milliún sa bhuiséad forlíontach chun an choigilt a rabhthas ag súil léi a léiriú.

B.15 Oifig Aicmithe Scannán na hÉireann

Soláthar meastacháin €738,000; toradh €628,000

Tháinig an choigilt €110,000 i gcomparáid leis an leithdháileadh bunaidh chun cinn go príomha mar gheall ar uainiú na sonrasc a fuarthas ó Choimisiún na Meán i ndáil le costais a bhain le baill foirne ar iasacht.

Nóta 4 Fáltais

4.1 Leithreasaí-i-gcabhair

				2024		2023
				Soláthar meastacháin	Réadaithe	Réadaithe
				€000	€000	€000
1	Táillí aicmithe scannán					
		Bunaidh	800			
		Forlíontach	(54)			
				746	853	806
2	Fáltais ón Aontas Eorpach					
		Bunaidh	1			
		Forlíontach	14,000			
				14,001	14,338	—
3	Táillí i ndáil le clárú inimirce					
		Bunaidh	53,401			
		Forlíontach	14,308			
				67,709	78,488	77,225
4	Táillí i ndáil le víosaí					
		Bunaidh	7,600			
		Forlíontach	1,220			
				8,820	10,595	11,544
5	Fáltais ó chuntais dhíomhaoine			7,000	6,087	9,202
6	Táillí i ndáil leis an Údarás Slándála Príobháidí					
		Bunaidh	2,564			
		Forlíontach	370			
				2,934	3,184	3,287
7	Táillí i ndáil le deimhnithe náisiúntachta agus saoránachta					
		Bunaidh	13,500			
		Forlíontach	13,482			
				26,982	31,327	18,445
8	Tobhach an Údaráis Rialála Seirbhísí Dlí ar chomhlachtaí gairmiúla					
		Bunaidh	1,500			
		Forlíontach	(167)			
				1,333	1,000	1,200

			2024		2023
			Soláthar meastacháin	Réadaithe	Réadaithe
			€000	€000	€000
9	Táillí i ndáil leis an Údarás Rialála Seirbhísí Maoine				
	Bunaidh	2,250			
	Forlíontach	(1,023)			
			1,227	2,350	2,290
10	Táillí i ndáil le Seirbhís Dócmhainneachta na hÉireann				
	Bunaidh	1			
	Forlíontach	19			
			20	20	151
11	Fáltais ó ranníocaíochtaí aoisliúntais breise ar luach saothair seirbhíse poiblí				
	Bunaidh	4,506			
	Forlíontach	1,452			
			5,958	5,928	5,250
12	Fáltais ilghnéitheacha				
	Bunaidh	673			
	Forlíontach	393			
			1,066	856	513
			137,796	**155,026**	**129,913**

Difríochtaí suntasacha

Seo a leanas na cúiseanna a bhí le difríochtaí suntasacha i leithreasaí-i-gcabhair (+/-5% agus €100,000).

2 Fáltais ón Aontas Eorpach

Soláthar meastacháin €1,000; réadaithe €14.338 milliún

Tháinig barrachas €14.337 milliún i gcomparáid leis an soláthar meastacháin bunaidh chun cinn toisc gur tharla sé sa bhliain 2024 go ndearnadh éileamh chuig Ciste Sóisialta na hEorpa Plus (CSE+) a chur isteach agus a íoc níos luaithe ná mar a bhíothas ag coinne leis.

3 Táillí i ndáil le clárú inimirce

Soláthar meastacháin €53.401 milliún; réadaithe €78.488 milliún

Tháinig barrachas €25.087 milliún i gcomparáid leis an soláthar meastacháin bunaidh chun cinn toisc go ndearnadh iarratais ar chlárú a athnuachan a aistriú ó oifigí áitiúla inimirce an Gharda Síochána chuig ardán ar líne Sheachadadh Seirbhíse Inimirce na Roinne. Tharla an t-aistriú sin ina chéimeanna i rith na bliana. Faightear táillí roimh ré tríd an ardán ar líne, rud a fhágann go dtagann méadú ar ioncam nuair a thagann méadú ar an líon iarratas.

4 Táillí i ndáil le víosaí

Soláthar meastacháin €7.6 milliún; réadaithe €10.595 milliún

Is féidir an barrachas €2.995 milliún le haghaidh táillí i ndáil le hiarratais ar víosaí a chur síos do mhéadú suntasach ar líon na n-iarratas sa bhliain 2024. Rinneadh 201,000 iarratas san iomlán, cothrom le méadú 21% ar an bhfigiúr don bhliain 2023. Ceann amháin de na príomhthosca a bhí taobh thiar den mhéadú sin ba ea ceanglas víosa a thabhairt isteach don Afraic Theas agus don Bhotsuáin i mí Iúil 2024.

5 Fáltais ó chuntais dhíomhaoine

Soláthar meastacháin €7 milliún; réadaithe €6.087 milliún

Is féidir an t-easnamh €913,000 a chur síos don bheart 'Conairí chun na Fostaíochta'. Níor thabhaigh an beart sin aon chaiteachas faoi Chiste na gCuntas Díomhaoin mar a bhíothas ag súil leis ar dtús. Seoladh an *Straitéis um Chonairí a Thógáil le Chéile 2025 – 2027* i mí na Samhna 2024, agus ní rabhthas in ann roinnt clár a chur ar aghaidh sa bhliain 2024.

6 Táillí i ndáil leis an Údarás Slándála Príobháidí

Soláthar meastacháin €2.564 milliún; réadaithe €3.184 milliún

Tháinig barrachas €620,000 i gcomparáid leis an soláthar meastacháin chun cinn go príomha mar gheall ar an méadú ar tháillí ar fud fhormhór na n-earnálacha de bharr éileamh láidir ar sheirbhísí slándála ar fud an gheilleagair.

7 Táillí i ndáil le deimhnithe náisiúntachta agus saoránachta

Soláthar meastacháin €13.5 milliún; réadaithe €31.327 milliún

Bhain barrachas €17.827 milliún i gcomparáid leis an meastachán bunaidh go príomha le méadú ar an líon eadóirseachtaí a rinneadh sa bhliain 2024. Is féidir an méadú sin a chur síos do chuíchóiriú suntasach a rinneadh ar an gcóras próiseála iarratais.

8 Tobhach an Údaráis Rialála Seirbhísí Dlí ar chomhlachtaí gairmiúla

Soláthar meastacháin €1.5 milliún; réadaithe €1 mhilliún

Tá easnamh €500,000 ann i bhfáltais i gcomparáid leis an meastachán bunaidh toisc go bhfuiltear ag súil leis go bhforchúiteofar sciar de na réamhíocaíochtaí stairiúla atá dlite don Roinn ón Údarás Rialála Seirbhísí Dlí. Comhaontaíodh i mí an Mheithimh 2024, áfach, nach bhforchúiteofaí aon réamhíocaíochtaí an bhliain sin i leith na suime a bhí amuigh. Rinneadh an cinneadh sin chun tréimhse leabaithe isteach a éascú don tsamhail nua tobhach táillí agus mar gheall ar an méadú substaintiúil ar an tobhach a bhí iníoctha cheana féin ag an earnáil don bhliain sin.

11 Fáltais ó ranníocaíochtaí aoisliúntais breise ar luach saothair seirbhíse poiblí

Soláthar meastacháin €4.506 milliún; réadaithe €5.928 milliún

Bhain barrachas €1.422 milliún i gcomparáid leis an soláthar meastacháin bunaidh go príomha leis an méadú ar chostais tuarastail de bharr an líon foirne a bheith níos airde ná mar a bhíothas ag coinne leis.

12 Fáltais ilghnéitheacha

Soláthar meastacháin €673,000; réadaithe €856,000

Tháinig barrachas €183,000 i gcomparáid leis an soláthar meastacháin bunaidh chun cinn go príomha mar gheall ar íocaíochtaí sochair breoiteachta ón Roinn Coimirce Sóisialaí a bheith níos airde ná mar a bhíothas ag súil leis.

4.2 Fáltais bhreise is iníoctha leis an Státchiste

	2024	2023
	€000	€000
Iarmhéid ag an 1 Eanáir	37	37
Bailithe	7	37
Aistrithe chuig an Státchiste	(37)	(37)
Iarmhéid ag an 31 Nollaig	**7**	**37**

Nóta 5 Soláthar Foirne agus Luach Saothair

5.1 Líon na bhfostaithe

Coibhéisí lánaimseartha	2024	2023
Roinn	2,360	1,860
Gníomhaireachtaí	1,837	1,682
	4,197	**3,542**

5.2 Pá

Luach saothair fhoireann na Roinne	2024 €000	2023 €000
Pá	103,380	88,017
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgais speisialta nó dualgais bhreise	351	423
Liúntais eile	4,917	4,676
Ragobair agus tinreamh breise	3,042	2,333
ÁSPC an fhostóra	10,577	8,460
Pá iomlán [a]	**122,267**	**103,909**

Nóta [a] Déantar figiúr an phá iomláin a dháileadh ar fud fho-mhírchinn A.1, A.23 agus B.1.

Luach Saothair foirne Gníomhaireachta	2024 €000	2023 €000
Pá	111,881	99,800
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgais speisialta nó dualgais bhreise	129	220
Liúntais eile	3,213	3,258
Ragobair agus tinreamh breise	2,107	1,883
ÁSPC an fhostóra	8,232	6,944
Pá iomlán [a]	**125,562**	**112,105**

Nóta [a] A.3, A.4, A.5, A.6, A.7, A.10, A.17, A.19, A.21, A.22, A.27, A.28, A.29, A.30, B.4, B.5, B.6, B.7, B.8, B.9, B.10, B.11, B.13, B.14, B.15, agus B.16.

5.3 Liúntais agus íocaíochtaí ragoibre

	Líon na bhfaighteoirí	Faighteoirí a fuair €10,000 nó níos mó	An íocaíocht aonair is airde	
			2024	2023
			€	€
Foireann na Roinne				
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgais speisialta nó dualgais bhreise	84	9	23,456	37,446
Ragobair agus tinreamh breise	709	85	46,850	39,833
Liúntais uainoibre agus uainchláir	281	148	25,702	23,896
Liúntais seirbhísí coigríche	6	4	56,188	80,863
Ilghnéitheach	274	8	49,995	26,664
Luach Saothair Breise i níos mó ná catagóir amháin	293	218	58,809	47,566
Foireann Gníomhaireachta				
Liúntais le haghaidh ard-dualgas, dualgais speisialta nó dualgais bhreise	25	4	25,523	31,060
Ragobair agus tinreamh breise	130	8	18,592	37,039
Ilghnéitheach	284	82	16,694	34,576
Luach Saothair Breise i níos mó ná catagóir amháin	38	12	22,147	36,235

5.4 Bandaí pá fhostaithe na Roinne

Tá líon na bhfostaithe de chuid na Roinne a raibh a sochair iomlána fostaithe (lena n-áirítear bunphá, liúntais agus ragobair, gan ÁSPC an fhostóra agus costais phinsin an fhostóra a áireamh) don bhliain airgeadais idir €20,000 agus €59,999 agus a tháinig faoi gach banda €10,000 ó €60,000 ar aghaidh mar a leanas.

Bandaí pá (€)		Líon fostaithe	
Ó	**Go**	**2024**	**2023**
20,000	59,999	2,509	2,266
60,000	69,999	402	332
70,000	79,999	340	295
80,000	89,999	231	172
90,000	99,999	142	117
100,000	109,999	81	35
110,000	119,999	43	53
120,000	129,999	33	13
130,000	139,999	8	3
140,000	149,999	6	6
150,000	159,999	1	5
160,000	169,999	6	6
170,000	179,999	3	6
180,000	189,999	7	2
190,000	199,999	2	1
200,000	209,999	1	1
210,000	219,999	2	1
220,000	229,999	—	1
230,000	239,999	1	1
240,000	249,999	—	—
250,000	259,999	1	1
260,000	269,999	1	—

5.5 Luach saothair agus sochair inchánach an Oifigigh Cuntasaíochta

	2024	2023
	€000	€000
Olltuarastal	238	227
	238	**227**

Níl luach na sochar scoir a tuilleadh sa tréimhse ar áireamh san fhigiúr thuas. Tá an tOifigeach Cuntasaíochta ina comhalta den scéim aoisliúntais réamh-1995 do státseirbhísigh bhunaithe agus ní théann a teidlíochtaí chun sochair scoir thar théarmaí caighdeánacha na scéime sin.

5.6 Socruithe eile maidir le luach saothair

Íocadh €407,557 san iomlán le 37 státseirbhíseach ar scor a bhí ag fáil pinsean státseirbhíse sa bhliain 2024. Chomh maith leis sin, íocadh €483,042 le 26 iarsheirbhíseach phoiblí agus €41,304 le triúr iarchomhaltaí de na breithiúna a bhí fostaithe i róil éagsúla sa bhliain 2024.

Íocadh €7,340,924 san iomlán trí phárolla le 301 duine aonair i leith dualgais a comhlíonadh ar bhoird, coistí, coimisiúin agus painéil éagsúla, etc.

Áirítear leis an gcuntas seo caiteachas €1,158,922 i dtaca le cúig oifigeach déag a bhí ag fónamh lasmuigh den Roinn ar feadh na bliana 2024 ar fad nó ar feadh cuid di agus ar íoc an Roinn a dtuarastail.

Ní áirítear leis an gcuntas seo caiteachas i dtaca le cúig oifigeach déag a bhí ag fónamh lasmuigh den Roinn ar feadh na bliana 2024 ar fad nó ar feadh cuid di i Ranna/Oifigí eile Rialtais agus nár fhorchúitigh an Roinn a dtuarastail.

5.7 Scaoilíocaíochtaí

Rinneadh dhá scaoilíocaíocht dar luach iomlán €43,580 le baill foirne le linn na bliana 2024.

5.8 Ró-íocaíochtaí párolla

ag an 31 Nollaig	Líon na bhfaighteoirí	2024 €	2023 €
Ró-íocaíochtaí [a]	440	826,917	623,987
Pleananna aisghabhála i bhfeidhm	127	437,608	333,212

Nóta [a] Níor aistríodh aon ró-íocaíochtaí chuig Ranna eile sa bhliain 2024

Nóta 6 Ilghnéitheach

6.1 Coistí, coimisiúin agus fiosrúcháin speisialta

	Bliain an cheapacháin	Caiteachas carnach go dtí deireadh na bliana 2024	2024 €000	2023 €000
Coimisiúin bhuana				
An Binse Cúitimh i leith Díobhálacha Coiriúla [a]	1974	n/b	997	361
Coimisiúin chuspóra shocraithe				
Binse Morris [b]	2002	68,793	3	5
Suíomh Taisí Íospartach [c]	2007	9,200	329	537
An Sásra Athbhreithnithe Neamhspleách agus cúig fhiosrúchán a bunaíodh sa bhliain 2017 faoi alt 42 d'Acht an Gharda Síochána, 2005 [d]	2014	2,395	16	140
An Binse um Nochtaí Cosanta [e]	2017	26,711	1,334	2,828
An Coimisiún Neamhspleách um Thuairisciú [f]	2017	207	26	26
Coimisiún Imscrúdúcháin an Oirdheiscirt [g]	2018	4,241	727	773
Shane O'Farrell – athbhreithniú scóipe ar na himthosca a bhí taobh thiar dá bhás [h]	2019	513	—	3
		112,060	**3,432**	**4,673**

Nóta

a Leantar le costais a thabhú i ndáil leis an mBinse Cúitimh i leith Díobhálacha Coiriúla toisc go bhfuil obair an Bhinse fós ar siúl, agus faightear líon suntasach iarratas nua faoin Scéim Chúitimh i leith Díobhálacha Pearsanta gach bliain. Mar shampla, fuarthas 229 n-iarratas nua san iomlán faoin Scéim sa bhliain 2024.

Baineann na costais sa bhliain 2024 leis na costais oibriúcháin a ghabhann leis an Scéim a reáchtáil. Is é a bhíonn i gceist leis na costais sin de ghnáth ná míreanna amhail na táillí caighdeánacha a íoctar leis na comhaltaí den Bhinse agus aon chostais taistil agus chothaithe a thabhaíonn siad, mar aon leis na costais a bhaineann le saintuarascálacha (amhail tuarascálacha liachta agus achtúireacha) a fháil chun cabhrú leis an mBinse measúnú a dhéanamh ar éilimh. I measc na gcostas eile a thabhaítear tá na costais oiliúna agus na costais dlí a thabhaíonn an Stát agus é ag déileáil le hagóidí dlíthiúla chuig an Scéim, mar aon leis na gnáthchostais laethúla eile a eascraíonn as an Scéim a riar.

b Bunaíodh Binse Morris sa bhliain 2002, agus d'fhoilsigh sé an tuarascáil deiridh uaidh sa bhliain 2008. Is ionann costas an Bhinse go dtí seo agus beagnach €68.8 milliún, agus caitheadh tuairim is €3,000 ar mhionchostais riaracháin ina leith sa bhliain 2024.

c Tá obair an Choimisiúin Neamhspleách um Shuíomh Taisí Íospartach fós ar siúl, agus tá taisí ceathrar íospartach fós le haimsiú. Is féidir le costais shubstaintiúla teacht chun cinn i ndáil le tochailtí chun taisí a aimsiú i gcás gur féidir láithreáin a shainaithint. Tá gníomhaíocht agus costais ghaolmhara an Choimisiúin ag brath go mór ar an bhfaisnéis atá ar fáil dó maidir leis na híospartaigh a bhfuil sé ag iarraidh a dtaisí a aimsiú. Tabhaíodh caiteachas ab fhiú thart ar €329,000 sa bhliain 2024. Caitheadh beagnach dhá chúigiú de sin ar chostais riaracháin leanúnacha (lena n-áirítear íocaíochtaí leis na himscrúdaitheoirí), agus ba le cuardaigh a bhain an chuid eile de. Fágann sé sin gur caitheadh beagán os cionn €9.2 milliún san iomlán go dtí seo, agus táthar ag coinne le tuilleadh íocaíochtaí.

d Ag teacht sna sála ar obair an tSásra Athbhreithnithe Neamhspleách, bhunaigh an tAire Dlí agus Cirt cúig fhiosrúchán faoi alt 42 d'Acht an Gharda Síochána, 2005, sa bhliain 2017 chun cúig imscrúdú ar leith de chuid an Gharda Síochána a fhiosrú. Tá cóiríocht agus tacaíocht riaracháin á gcomhroinnt idir na cúig fhiosrúchán ó bunaíodh iad. Cuireadh dhá cheann de na fiosrúcháin sin i gcrích i mí Aibreáin 2018, cuireadh ceann amháin díobh i gcrích i mí Dheireadh Fómhair 2020, cuireadh ceann amháin díobh i gcrích i mí Dheireadh Fómhair 2021, agus cuireadh an ceann deiridh i gcrích i mí Iúil 2023. Tabhaíodh caiteachas €16,000, nó mar sin, sa bhliain 2024, agus é ag baint go príomha le costais dlí tríú páirtí.

e Bunaíodh an Binse um Nochtaí Cosanta i mí Feabhra 2017, agus bhí an Breitheamh Onórach Peter Charleton, breitheamh den Chúirt Uachtarach, ina chomhalta aonair de. Bunaíodh an Binse tar éis don Bhreitheamh Onórach Iarfhlaith O'Neill athbhreithniú a dhéanamh ar dhá nochtadh chosanta a rinneadh leis an Tánaiste ag an am inar líomhnaíodh go raibh feachtas ar bun ag an leibhéal is airde sa Gharda Síochána chun míchlú a tharraingt ar an Sáirsint Maurice McCabe, an sceithire a líomhain go raibh éagóiritheoireacht ar siúl sa Gharda Síochána. Leag an Breitheamh Charleton an tríú tuarascáil eatramhach uaidh faoi bhráid na Dála i mí Dheireadh Fómhair 2018.

I mí na Nollag 2018, chuaigh an Breitheamh Onórach Seán Ryan i mbun a cheapacháin chun an fiosrúchán a dhéanamh ar na téarmaí tagartha a bhí fágtha amhail dá bhforáiltear san ionstraim lenar bunaíodh an Binse. Thug an Breitheamh Onórach Ryan an ceathrú tuarascáil eatramhach maidir leis an nGarda Nicholas Keogh i gcrích i mí Iúil 2021. Ba i mí an Mhárta agus i mí Aibreáin 2023 a foilsíodh an cúigiú tuarascáil eatramhach agus an séú tuarascáil, arbh í an tuarascáil deiridh í, ón mBinse maidir leis an Sáirsint Paul Barry agus an Sáirsint William Hughes faoi seach, agus an bheirt díobh ar scor.

Tabhaíodh caiteachas €1.334 milliún, nó mar sin, i leith costais dlí tríú páirtí i ndáil leis an modúl seo sa bhliain 2024.

f Bunaíodh an Coimisiún Neamhspleách um Thuairisciú sa bhliain 2017 faoin gComhaontú um Thús Nua. Is comhlacht trasteorann é atá comhdhéanta de cheathrar comhaltaí. Gabhann an Coimisiún do chomhairliúcháin fhadréimseacha chun tuairisc a thabhairt gach bliain ar an dul chun cinn atá á dhéanamh i dTuaisceart Éireann ar chun cur chun feidhme a dhéanamh ar na tionscnaimh chomhaontaithe a bhfuil mar aidhm leo gach cineál paraimíleatachais a chomhrac. Leagadh an seachtú tuarascáil ón gCoimisiún Neamhspleách um Thuairisciú faoi bhráid Rialtas na hÉireann agus Rialtas na Ríochta Aontaithe i mí Feabhra 2025. Tabhaíodh caiteachas €26,000, nó mar sin, ar chostais riaracháin sa bhliain 2024. Tá an figiúr sin ag teacht leis na leibhéil chaiteachais a bhí ann i mblianta roimhe sin. Táthar ag coinne le tuilleadh íocaíochtaí.

g Bunaíodh Coimisiún Imscrúdúcháin an Oirdheiscirt (ar ar tugadh Coimisiún Hickson ar dtús agus ar ar tugadh Coimisiún White ina dhiaidh sin) i mí na Samhna 2018 mar fhreagairt do ghearáin agus líomhaintí a rinneadh in aghaidh Bill Kenneally maidir le mí-úsáid ghnéasach leanaí agus nithe gaolmhara. Bhí sé de dhualgas ar an gCoimisiún a fhiosrú cén t-eolas, dá mba ann, a bhí ag roinnt eagraíochtaí, lena n-áirítear an Garda Síochána, Deoise Chaitliceach Rómhánach Phort Láirge, Bord Sláinte an Oirdheiscirt, Cumann Cispheile na hÉireann agus pearsana polaitíochta áirithe sa tréimhse ama iomchuí ar na cionta a rinne Bill Kenneally. Cé go rabhthas ag súil leis ar dtús go mbeadh an Coimisiún ar siúl ar feadh bliana ar neaschostas €1.3 milliún, ba mhó an obair ullmhúcháin tosaigh a bhí i gceist ná mar a measadh.

Cuireadh tús le héisteachtaí sa bhliain 2019, ach cuireadh ar fionraí iad go dtí go rachfaí i gcomhairle leis na páirtithe. D'éirigh an Breitheamh Onórach Barry Hickson as a ról sa Choimisiún le héifeacht ón 30 Meitheamh 2021, agus tháinig an Breitheamh Onórach Michael White isteach ina áit. Chuir an Breitheamh Onórach White an t-eolas cuimsitheach is déanaí ar fáil don Aire i mí an Mheithimh 2024, inar leagadh amach an dul chun cinn a rinne an Coimisiún tar éis trialacha coiriúla gaolmhara a chríochnú i mí na Bealtaine 2023. Tabhaíodh caiteachas €727,000, nó mar sin, i ndáil leis an modúl seo sa bhliain 2024, agus é ag baint le costais foirne, riarachán agus costais dlí.

[h] I mí Eanáir 2019, cheap an tAire Dlí agus Cirt ag an am Gerard Haughton, Breitheamh ar scor den Chúirt Dúiche, chun tabhairt faoi chleachtadh scóipe ar roinnt nithe a bhain leis na himthosca a bhí taobh thiar de bhás Shane O'Farrell. Chuir an Breitheamh Haughton an tuarascáil uaidh faoi bhráid an Aire an 1 Meitheamh 2022. Foilsíodh an tuarascáil ar shuíomh Gréasáin na Roinne an 3 Iúil 2023, agus leagadh faoi bhráid an dá Theach den Oireachtas í. Níor tabhaíodh aon speansais sa bhliain 2024.

6.2 Íocaíochtaí ex-gratia

Rinneadh íocaíochtaí ex-gratia arbh fhiú €76,436 (2023: €49,740) iad i leith na Scéime neamhreachtúla um Chúnamh Dlíthiúil do bhearta de chineál an Bhiúró um Shócmhainní Coiriúla. Tá feidhm ag an scéim sin maidir le daoine ar freagróirí agus/nó cosantóirí iad in aon imeachtaí cúirte a thabharfaidh an Biúró um Shócmhainní Coiriúla, nó a thabharfar ina ainm, lena n-áirítear imeachtaí faoin Acht um Fháltais ó Choireacht, 1996, na *Revenue Acts* agus na hAchtanna Leasa Shóisialaigh agus iarratais a dhéanfaidh an Stiúrthóir Ionchúiseamh Poiblí faoi alt 39 den Acht um Cheartas Coiriúil, 1994.

Rinneadh íocaíochtaí ex-gratia arbh fhiú €1,332,857 (2023: €1,439,567) iad i leith na Scéime neamhreachtúla um Chomhairle Cúnaimh Dhlíthiúil i Stáisiúin na nGardaí. Foráiltear leis an scéim sin go n-íocfaidh an Stát as comhairliúcháin le haturnaetha i gcás go gcoimeádfar duine i stáisiún na nGardaí chun imscrúdú a dhéanamh ar chion agus go mbeidh teidlíocht dlí aige/aici dul i gcomhairle le haturnae ach nach acmhainn dó/di íoc as sin.

Rinneadh íocaíochtaí ex-gratia arbh fhiú €102,902 (2023: €9,441) iad i leith sé chás eile a bhain le himeachtaí dlí eile.

6.3 Ciste na dTionscnamh Drugaí

Fuarthas suim €371,288 (2023: €379,834) ó Chiste na dTionscnamh Drugaí, agus is trí chuntas fionraí a thugtar cuntas uirthi. Soláthraítear an maoiniú faoin Straitéis Náisiúnta Drugaí 2009 – 2016, agus baineann sé le roinnt tionscadal atá faoi úinéireacht Tascfhórsaí Áitiúla Drugaí, ar tionscadail iad a fhaigheann tacaíocht ón tSeirbhís Phromhaidh.

6.4 Costais chúitimh agus dlí

Íocaíochtaí/costais a d'íoc an Roinn nó an Oifig sa bhliain

	Éilimh a rinne		Iomlán	Iomlán
	Fostaithe	**Daoine den phobal**	**2024**	**2023**
Líon na gcásanna	5	403	408	370
	€000	**€000**	**€000**	**€000**
Costais dlí na Roinne féin	46	500	546	995
Íocaíochtaí a rinne an Roinn nó an Oifig/a rinneadh thar a ceann				
Cúiteamh	—	237	237	63
Costais dlí	—	11,285	11,285	9,558
Costais eile	—	42	42	2
Iomlán 2024 [b]	**46**	**12,064**	**12,110** [a]	**10,618**
Iomlán 2023	8	10,610	10,618	

Nóta

[a] Is le réimsí Inimirce na Roinne a bhaineann €10.58 milliún (87.4%) den tsuim iomlán €12.110 milliún. Tabhaíodh na costais dlí eile ar fud roinnt réimsí eile de chuid na Roinne, lenar áiríodh an Binse Cúitimh i leith Díobhálacha Coiriúla, Coimisiún Ombudsman an Gharda Síochána, an tSeirbhís Chróinéara, agus Seirbhís Dócmhainneachta na hÉireann.

[b] Meastar go raibh 1,662 chás fós amuigh ag an 31 Nollaig 2024. Is é 1,308 gcás an figiúr comparáideach don bhliain 2023.

[c] Déantar costais a aisíoc leis an nGníomhaireacht um Éilimh ar an Stát ar shonraisc thréimhsiúla a fháil, agus déantar aon chostais a bhaineann le cásanna a réitíodh gar do dheireadh na bliana roimhe a aisíoc ar shonraisc a fháil sa bhliain airgeadais nua. Níl fáil éasca ann ar mhionsonraí faoi aon chostais a bhí fós le híoc ag deireadh na bliana.

Costais charnacha na gcásanna a cuireadh i gcrích sa bhliain 2024			
	Éilimh a rinne		**Iomlán**
	Fostaithe	**Daoine den phobal**	
Líon na gcásanna	4	363	367
	€000	**€000**	**€000**
Costais dlí na Roinne féin	27	687	714
Íocaíochtaí a rinne an Roinn nó an Oifig/a rinneadh thar a ceann			
Cúiteamh	125	28	153
Costais dlí	—	10,919	10,919
Costais eile	11	45	56
Iomlán	**163**	**11,679**	**11,842** [a]

Nóta [a] De ghnáth, is ag am agus i mbliain na socraíochta a thabhaítear an costas iomlán. Tarlaíonn sé sin go háirithe i gcás cásanna inimirce, a bhíonn freagrach as an gcuid is mó den chaiteachas sa réimse seo.

6.5 Ús i leith íoc pras cuntas

Ba é €22,256 (2023: €15,672) suim an úis a thabhaigh an Roinn i leith íoc pras sa bhliain 2024.

6.6 Maoiniú ón Aontas Eorpach [a]

Áirítear leis na torthaí atá léirithe i leithreasaí-i-gcabhair i bhfo-mhírcheann 2 íocaíochtaí i leith gníomhaíochtaí a gcómhaoiníonn an tAontas Eorpach iad. Ba mar a leanas a bhí na meastacháin ar fháltais agus na torthaí iarbhír.

Cur síos ar an bhfo-mhírcheann		**2024**	**2023**
	Meastachán	**Toradh**	**Toradh**
	€000	**€000**	**€000**
CSE - An Clár um Infhostaitheacht, Cuimsiú agus Foghlaim (CICF) 2014 – 2020 (CSE)	1	14,338	1

Nóta [a] Is é Ciste Sóisialta na hEorpa an phríomhuirlis atá ag an Aontas Eorpach (AE) le haghaidh infheistiú i ndaoine. Cuireadh tús le clár nua CSE ar a dtugtar CSE+ 2021-2027.

6.7 Díscríobh

	2024	**2023**
	€000	**€000**
Díscríobh drochfhiach i leith Oifig Aicmithe Scannán na hÉireann	58	—
	58	**—**